

Plašiti prejemnik:
za
vse leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „
Upravištvu prejemnik:
za
vse leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „
Plašiljanje na dom
26 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravištvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekeplati se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 299.

V Ljubljani, v sredo, 31. decembra 1902.

Letnik XXX.

Vabilo na naročbo.

S 1. januarjem se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravištvu:

Vse leto 20 kron. | Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ | Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. | Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ | Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravištvo „Slovenca“.

V bežočem času.

Zopet se nagiba leto h koncu in kmalu se bo mesecev in dni nevzdržni tok začel iznova . . .

In časniki, ti vedno mladi sinovi starega Hronosa, ti merivci bežečih dob in tolažniki nemih dejstev, kateri zajemajo iz nedrj razvoja in podajajo iz njih duševne sadove svojim naročnikom, ki žive od sedanjosti, a se naslanjajo ob prošlost in izkušajo bodočnosti uravnati negotovi tok — ti moderni čarovniki, ki delajo iz malenkosti velike stvari, ki ustvarjajo iz cunj novodobno vevlavl, služeči idejam in ustvarjajoč nove misli — zdaj stopajo zopet pred svoje občinstvo, vabeč in kličeč, da naj se jih oklene, naj z materijo podpre duševnost. Tu z veliko reklamo, tam tiho in samozavestno stopajo skozi nova vrata v hram na novo rodivše se dobe.

Različnih darov in značajev otrci so ti mnogobesedni glasniki, kateri glasove stoterih množic zbirajo v svojih posebnih retorikah in jih po svoje prikrojene pošiljajo zopet v dežel.

Zato je pa ravno ob novem letu dolžnost občinstva, da jih tudi trezno presodi,

da preišče njih notranjo vrednost in si izbere izmed njih one, ki prijaajo njegovi duši in nosijo v sebi najdražji dar, ki ga je Vsevedni dal človeštvu — resnico!

Da, v tej besedi je skrita prava vrednost časopisja. Resnica je ona njegova vsebina, po kateri edino se sme soditi. Saj človeška vedeželjnost, neskončna in nenasitna, pozna le eno hrano, katera jo zadovoljuje, in ta je — resnica!

Mi smo se trudili, podajati vsikdar resnico. Pot resnice je trnjeva, in bičane hrbte imajo oni, kateri hodijo po njej. Mislamo, da nam ni treba iz svoje zgodovine v to navajati dokazov . . .

Pot brezvestnosti je pa široka in preširno se ponašajo mnogokrat nad nami oni, kateri jo hodijo. A slednjič vendar vemo, da po težkih bojih zmaga resnica. Ni je liberalne stranke na svetu, katera bi se ne morala prelevljati in vkljub največjemu vpitju svojega lažnjivega časopisja propasti!

Pri nas so razmere zdaj take, da nam nasprotna stranka išče edine svoje rešitve še v dnevnem časopisju. Verskega vzora nima nobenega, ampak se brez zistema in doslednosti zadirja vedno le v pozitivno vero. Narodnogospodarskega vzora razun lastne sebičnosti ne pozna; svoje pristaše izkuša ohraniti na površju le s tem, da neprestano napada in oblaja, kar mi koristnega ustvarimo. Mnogo papirja in malo dejanja! Politično živi le od zdražbe in osebnega boja. Vnemati malenkostne strasti in gojiti zakotne razpore, to je delo našega liberalnega časopisja. Veliki so v napadanju, dokler imajo zavarovan hrbet, da jih ni mogoče prijati za njihova zločinstva, a majhni v socialnem delu. Mnogo zabavljic producirajo, a njih bravei zajemajo ž njih predalov bore malo misli.

Že doslej smo mi podajali svojim naročnikom mnogo več pravega časnikarskega berila, kakor nasprotniki. Gledali bomo odslej dalje, da se še bolj izpopolnimo. Ko nasprotniki cele strani mažejo s psovskami in votlim zabavljanjem, bomo mi v polemiki kratki, a gledali bomo, da vsestransko informiramo svoje naročnike o vseh važnih, zlasti kulturnih in so-

cialnih vprašanjih. Kakor je „Slovenec“ dosledno napredoval doslej po vsebini in množini svojega gradiva, tembolj bo odslej. Z isto nevstrašenostjo, kakor doslej, bomo šli naprej v boj za svete katoliške resnice. Že sedaj se je naše časopisje tako razširilo, da smemo upati, da ž njim slednjič poderemo nasprotno trdnjavo.

„Slovenec“ si je priboril že zdaj toliko veljave, da so tudi liberalci že odvisni od njega. To se vidi posebno pri gospodarskih vprašanjih. „Naroda“ si je s svojo brezmejno lažnivostjo pri liberalcih izpodkopal vsako veljavo. Berejo ga le, ker se vesele njegove umazanosti. A v resnih stvareh se nič več nanj ne zanašajo. To se je videlo posebno takrat, kadar je hujskal zoper katoliško narodne denarne zavode. Popolnoma brez najmanjšega vpliva je bilo vse njegovo pisanje. Niti liberalci niso dvignili svojih vlog — ravno nasprotno: še bolj so vlagali v napadane zavode. Nasproti smo mi nekaterikrat malo dregnili, in vsakikrat se je pokazal občuten nasledek. Zato je njegovo bobnanje votlo in vsi tisočaki, ki jih vrže na leto vun „Narodna tiskarna“, so slednjič vendarle izgubljali denar.

Naša skrb bo, da „Slovenca“ vedno bolj povečamo.

V nadi, da se tudi letos daleč razširi krog naših somišljenikov, želimo vsem svojim naročnikom in čitateljem

srečno in veselo novo leto!

Učitelji in šola na kmetih.

V.

Gmotno stanje učiteljstva na Kranjskem je glede plač boljše, kakor v primorskih deželah ali za spoznanje slabše kakor na Štajerskem.

Nadalje se mora pa tudi priznati, da se je učiteljska plača po zadnji regulaciji precej izboljšala.

Učiteljski stan se je razvil zadnjih trideset let v uradniški stan. Učiteljstvo se smatra za javno uradništvo in zahteva vsled tega tudi glede plače jednako stališče, kakor ga uživa državno uradništvo jednake ali približno jednake izobrazbe.

V tem oziru je pa med uradništvom in učiteljstvom velika nejednakost.

Poglejmo in sčimo.

K c. kr. davkarji pridejo ljudje z dovršeno nižjo srednjo šolo in za to službo kvalifikovani certifikatisti. Tajiti se ne da, da je med uradniki te kategorije tudi ljudij, ki se niti s to šolsko naobrazbo izkazati ne morejo.

Uradništvo na pošti in v računskih oddelkih finančne uprave mora imeti praviloma dovršeno srednjo šolo, — tedaj nekoliko ali le nekoliko višjo naobrazbo kakor učitelji.

Uradnik pri davkarji doseže tekom službenih let sigurno deveti činovni razred, tedaj plačo od 16 do 18 sto letnih goldinarjev.

Uradnik pri pošti ali pri finančni upravi more doseči tudi osmi činovni razred.

Učitelji pravijo: Mi dosežemo k večjemu 12 sto goldinarjev na leto, a niti vsi.

Ker je naša naobrazba saj tolika, kakor davkarskega uradnika, faktično je večja, potem nam po pravici gre plača enaka, kakor uradniku od enajstega do devetega činovnega razreda.

Vsled tega, da se čutijo učitelji v plači zapostavljeni in prikrajšani v primeri z uradništvom, gre akozi vrste učiteljstva srdita nezadovoljnost.

Psihologiško popolnoma razumljivo je tedaj, ako učitelji na ljudskih šolah zahtevajo plačo, kakor jo imajo uradniki od 11. do 9. činovnega razreda.

Psihologiško razumljiva je tudi nezadovoljnost onih učiteljev, ki ali vsled lastnega premoženja ali vsled postranskega zaslužka kot organizati ali obč. tajniki razmeroma dobro stojijo.

Stara izkušnja nas uči, da se ubožstvo ali zapostavljenost ne čuti tako trdo, ako so vsi ubogi ali zapostavljeni. Če pa je pri ljudeh, ki so vsi v javni službi in se konečno vsi plačujejo iz denarja istih produktivnih slojev, gledé izobrazbe približno jednaka zahteva, gledé plače pa velika razlika, kakor ravno med učiteljem in c. kr. uradnikom, potem ni nič čudnega, da je mišljenje zapo-

LISTEK.

Pogled v bodočnost.

Spisal Cvetkovič.

Bela meglica se je vila po zasneženem polju, ki je samovalo pod vasjo. Bilo je tiho in mirno, od nikoder ni bilo glasu, le tam proti zapadu je šumela reka, da se je slišal oddaljen pridrušen šepet. Prazno je bilo polje in pusto; niti grmovja ni bilo videti, le ob strani se je nemo dvigalo v zrak par visokih, vitkih jagnjedov.

Orlova Jelica je hitela po stezi proti domu; bil je Silvestrov večer, in mudilo se ji je.

Popoldne je bila pri teti tam v drugi vasi, in ta jo je zadržala do noči. A Jelica je imela nocoj še toliko opravka! Doma vse počediti in urediti, ker je jutri velik praznik, novo leto; in rada bi bila kmalu gotova, da ima potem čas, ko pridejo prijateljice in bodo vlivale svinca, kakor vsako leto na ta večer. In tega je Jelica nestrpno pričakovala. Kaj se ji neki zopet vlije iz svinca? Da bi bilo le kaj lepega, kar bi ji prorokovalo srečo. In Jelica se je zamislila,

na tistem prav globoko v srcu je želela, da bi se iz svinca naredil obroček; to bi bilo ugodno znamenje. Lani si je vlila konjička, in prijateljice so ji z gotovostjo prorokovale, da se bo peljala v kratkem v cerkev k poroki; no, leto je minulo, a ostala je še vedno samica.

Skoro skokoma je prihitela domov; mati je stala na pragu in jo s težkim srcem pričakovala. Bala se je, da bi se ji kaj hudega ne zgodilo zunaj na samotni, na zasneženi poljani.

„Jelica, zdaj se pa le hitro zavrti! Vse delo te še čaka, in noč je že tukaj!“ Ni ji bilo treba reči dvakrat; bila je urno pri delu, in lica so ji kar gorela, tako se je razvnela.

Po večerji so prišle tovarišice; Jela jih je radostno pozdravila in takoj hitela v kuhinjo po posodo hladne vode in ponev raztopljenega svinca.

„Metka, ti daj prva!“ je velela svoji najboljši prijateljici. Bila je vznemirjena. Moj Bog, pogledati za temni zastor bodočnosti, to res ni vsakdanje! Pristopila je Metka in zajela s korčkom svinca. Bila je bela kot sneg, in roke so se ji tresle. Vlila je svinca

v vodo. Vse prijateljice so se nagnile nad posodo in radovedno strmele vanjo.

„Ah, kakšen lep klobuček, vidiš, no, Anica!“ je vzkliknila Metka in potegnila svinca iz vode. Radost ji je zavládala v srcu, in zazdelo se ji je vse tako lepo, kakor bi zunaj pod svetlim nebom peli angeli. Zdaj se je tudi ojačila Jelica. Stopila je bližje, vlila svinca — in zarudela. Pred njo je bila odprta bodočnost, in zanjo je bila tako nebeško jasna.

„Jelica, to je venec, poročni venec! Jelica, ah, kako si srečna.“

„Poglejte jo no, porednico, a zdaj se drži tako leseno, kakor bi okamenela.“ Vse prijateljice so silile vanjo, čestitale ji in jo gledale veselo iskrenih se oči. A Jelica je postala kar v hipu tako blede; vso je prevzelo tako srečno znamenje. Sedla je na klop, in od samega veselja ji je postalo tako sladko, a hkratu tesno pri srcu. Prvi hip ni vedela, kaj bi storila, kaj bi dejala; a potem se je razigrala, in radost, tako neskončno velika radost jo je prevzela. Zveneli vzkliki so zadoneli iz njenih ust, in vsa soba je kmalu odmevala veselega petja, ki je kipeljo iz deklških grl.

A zunaj je bila blede zimska noč; tako

tajno in tiho je bilo vse pod svetlim jasnim nebom, kjer se je vozil sanjavi mesec, kjer so gorele v srebrnem sijaju drobne zvezde. Bajna je bila Silvestrova noč. Leto se je poslavljalo od sveta, hitelo v zaton, v neizmerno večnost; in zdelo se je, da hoče vsaj v zadnjem hipu pokazati jasen obraz, kakor bi mu bilo žal za vso tugo, v kateri so krvavela in jokala človeška srca v preteklih dneh. Bajna je bila Silvestrova noč; iz dalje pa se je bližalo na mogočnih krilih že Novo leto.

In čez mesec dni je bila Jelica nevesta. Krasna je bila, vsa v cvetlicah in svilenih trakovih. Bel ji je bil obrazek, venec se ji je vil nad marmornim čelom v temnih kodrih, ki so se vili ob njej. Srečen nasmehljaj ji je bil razlit okrog usten, in vse obličje je izražalo pokoj in tiho radost. Odevalo jo je belo krilo, v katero so bile vtikane šmarnice. Na nogah je imela svitile čevljičke, in v bledeh rokah je držala zlat križ. Jelica je ležala mrtva na odru, in venec v njenih laseh ni bil poročni, temveč — mrtvaški venec.

stavljenih, to je učitelj, otrovano z nezadovoljnostjo.

Posledica tega položaja je tudi, da se moški odtegujejo učiteljskemu stanu, da mnogi, ki so si ta stan izvolili, gledajo in skušajo po dandanes nič več nenavadnem potu protekcije, priti v uradniško službo.

Nadaljna posledica tega položaja je tudi, da se zatekajo na učiteljske tudi elementi, ki so na srednji šoli ponesrečili.

„Kdor vse razmeri, nič ne zameri“, pravi francoski pregovor v slovenski obliki; tako pravimo tudi mi, da se nam nič čudnega ne zdi, ako je mišljenje učiteljstva srdito in da stremi po izboljšanju.

Pri nas v Avstriji imamo precej zamotane upravne razmere. Na jedni strani imamo navidezno deželno avtonomijo, na drugi strani pa državni centralizem. Deželni avtonomiji prepuščeno je ljudsko šolstvo, namreč v vzdrževanje. Razpolaga in zapoveduje pri ljudski šoli oziroma učiteljih pa le vendar državna birokracija.

Ta čudni položaj ljudske šole, da obremenjuje deželo, na drugi strani pa da ima državna birokracija skoraj odločilno besedo, je izvor mizeriji ljudskega učitelja.

Korenita izprememba glede gmotnega položaja učiteljstva pričakovati je še le tedaj, ko bo glede državnih razmer dobil državni zbor odločilno besedo in bo zlomljen absolutizem državne birokracije. Ta absolutizem birokracije v državi bo pa še le zlomljen po premenitvi volivnega reda. — Sedanja volivni red je urejen tako, da je birokracija vzlasti po mestih odločilni element med strankami. V sled tega so poslanci, izvoljeni po milosti birokracije, tudi vezani na njo.

Mi v Avstriji imamo najdražjo upravo in drž. poslanec dr. Susteršič je imel popolnoma prav, da je šibal ta birokratski absolutizem v državi.

Ko bo zlomljen imenovani absolutizem, potem bo mogoče odločno zahtevati od državne uprave, da prevzame na svoja ramena plače ljudskim učiteljem ali pa da, kar je jedno in isto, deželam na razpolago denarne svote, s katerimi se bo mogel učitelj plačati primerno svojemu delu, primerno svoji naobrazbi in primerno, kakor se plačuje državnim uradnikom, ki so z učitelji na isti stopnji naobrazbenja.

Premembe v državni upravi in zmanjšanje državne uradniške armade se morajo izvršiti, ne zato, ker mi tako pišemo, temveč ker razvoj stvari in socialnega življenja tako zahteva. Neki Amerikanec je nekoč rekel, da mu pri nas ne ugaja, ker za vsakim državljanom stoji ali jeden uradnik ali pa jeden policist. No, on je sicer pretiraval, ali nekaj bridke resnice je bilo v njegovem dvotipu.

Učitelj, kateremu slučajno pridejo te vrste pred oči, bo smatral za trpko ironijo, da mu obetamo zboljšanje njegovega položaja v bodočnosti, češ, tega ne dočakam.

Ali mi govorimo o izjednačenju njegove plače z ono državnega uradništva.

Da se mora nekoliko izboljšati učiteljsko gmotno stanje, in sicer v najbližnji bodočnosti, to tudi mi trdimo.

Dežela mora nekaj storiti za učiteljstvo, ali ona bo storila, kolikor more.

Kako in kaj si mislimo, pa prihodnjč povemo.

Nagodbena kriza.

Pod vtisom zadnje neuspešne nagodbene konference se je vršil včeraj pod cesarjevim predsedstvom kronski svet, pri katerem se je pa konstatiralo, da nit med obema vladama še ni pretrgana. In res so se popoldne ob drugi uri zopet sešli v posvet avstrijski in ogrski ministri. Konferenca je zopet trajala dve uri, a bila je, kot vse dosedanje, popolno brezuspešna. Konstatiralo se je iznova, da so difference nepremostljive in da ni nikakega izhoda iz sedanjega labirinta. Položaj je postal v sled tega še bolj kritičen. Danes popoldne se vrši zopet avstrijski ministrski svet, kjer bodo, tako poroča »die Zeit«, vsi avstrijski ministri podpisali prošnjo za ostavko, ki jo takoj na to predlože cesarju. Poučeni krogi trdijo, da vladar demisijske ne sprejme, ter je baje Koerberju že izjavil, da ne dovoli premembe v vladi, ker se tem potom ne bo rešila nagodbena kriza. Ogrski finančni minister je sinoči odpotoval

v Budimpešto, Szell pa ostane na Dunaju do danes zvečer, da izve, kako se bo rešila kriza.

Poslanec Herold o spravnem vprašanju.

V mladočeskem klubu za polit. okraj Kralj. Vinohradi je imel, kot smo že omenili, poslanec dr. Herold minulo nedeljo dnevni govor o političnem položaju, ki je posebno važen radi poslančeve izjave o spravnem vprašanju. Govornik je izrekel med drugim naslednje stavke, iz katerih se razvidi, da ne goji nobene posebne nade na vseh bližnje pravne konference: Pametni češki politiki ne smejo biti za merilo samo razmere na Češkem, marveč tudi na Morave in Sleziji, kjer si morajo Čehi še marsikaj priboriti. O tem pa nočejo Nemci nič čuti. Spravne konference bodo imele le tedaj kaj vspeha, če bo vlado vodilo na čelo prava in pravice in če se pokaže tako močno, da bo zajezila nemško strast. Dokler Nemci vodi notranje prepričanje, da morejo doseči vse, kar hočejo, ne morejo dovesti konference do nikakega vspeha. Predno se more dalje razpravljati, mora dospeti češki narod na enako stopinjo, na kakoršni se nahaja nemški. Skušajmo si pri dobiti sile in moči, naša politika bodi ona sile, če treba tudi proti našim načelom.

Rusini v gališkem deželnem zboru.

Mladorusinsko glasilo »Dilo« objavlja brčkone iz strankinega vodstva izišlo izjavo, ki nekako naravnost pozivlja rusinske poslance v gališkem deželnem zboru, naj prično z brezobzirno obstrukcijo. Imenovani list namreč piše: »Zelo čudno se nam dozdeva, da na dnevnem redu prihodnje deželnozbornske seje ni predloge o ustanovitvi rusinskega gimnazija v Stanislavu, v kljub temu, da je deželni maršal to obljubil koncem zadnjega zasedanja in s tem odvrnil rusinske poslance od obstrukcije, ki je pretila preprečiti rešitev deželnega proračuna. Pričakujemo torej, da bodo rusinski poslanci v sorazmerju s tem postopanjem uredili svojo taktiko v sedanjem zasedanju deželnega zbora«. Kakor se vidi, je rusinska obstrukcija gotova stvar, če deželnozbornska večina ne ustreže njih zahtevi.

Proti obstrukciji v nemškem drž. zboru.

Takoj po zopetnem sestanku nemškega drž. zbora se prične brčkone dolgotrajna in zelo burna razprava o popolni premembi poslovnika. Dotični predlog, ki je že vložen pri predsedstvu, je baje v sporazumu z vsemi strankami večine postavil član centra poslanec Spahn. Podpisali so ga poslanci centra ter konservativci, a tudi o nacionalnih liberalcih se poroča, da bodo privolili v razpravo, ker se nadajajo, da tem načinom pribor manjšini vsaj nekaj ugodnosti. Ena glavnih določb v načrtu je ta, da smejo govoriti posamezni poslanci trajati k večjemu eno uro. Vsako podaljšanje je odvisno od dovoljenja predsednikovega. Seveda je v načrtu še več drugih določb, s katerimi se bo skušala omejiti obstrukcija.

Vstaja v Maroko.

Položaj v Maroko je v sled silno občutnega poraza turških čet pri Tazzi izredno kritičen. Mladi sultan Mulay Abdul Azis se nahaja v brezupnem stanju. Zmagovalni vstasi so pritrali ostanke turške armade prav do obzidja glavnega mesta Fez, kjer jih bodo s sultanom vred tako dolgo oblegali, da jih z lakoto prisilijo do kapitulacije. Sultanove čete so bile razdeljene v dva oddelka, katerih enemu je poveljeval Mulay el Kebir, drugemu pa Mulay Undamrani. Sovražnik se je najprej jel navidezno umikati ter dopustil, da so se sultanove čete približale Tsulu blizu Tazze. Tu jih je pa nenadoma napadel od vseh strani. Do 2000 turških vojakov je obležalo ubitih ali smrtno ranjenih na bojišču, veliko število so jih pa vstasi ujeli. Tudi topov in streljiva so se polastili vstasi. Ostanek armade je bežal do mest. obzidja v Fezu, kjer je navstrel zbok tega nepopisen strah. Odotni Evropejci so pobegnili iz mesta. V tem mestu se vladne čete morejo braniti le nekaj dni, ker silno pomanjkuje živeža in ker jim daje deloma zrušeno obzidje le slabo zavetje. Mestno prebivalstvo je lojalno le tako dolgo, dokler

je sultan preživlja in varuje pred napadi. Sultanu se morda posreči nameravani beg, toda v tem slučaju se mu upre tudi lastno vojaštvo in prične se splošna državljanska vojska, v kateri bo imela sultanova vlada silno težavno stališče. Dogodki v Maroku zanimajo v obilni meri Spanijo in po došlem poročilu o opisanem porazu se je sošel takoj ministerski svet, da ukrene vse potrebne korake v obrambo svojih posestev.

Ruski zunanji minister na Dunaju.

Predvčeranjim zvečer, kot smo omenili, je došel na Dunaj ruski zunanji minister grof Lamsdorff ter ostane ondi kot gost našega zunanjega ministra grofa Goluchowskega po dosedanjih dispozicijah do novega leta zvečer. Včeraj popoldne ob 2. uri je bil vprejet pri cesarju v posebni avdienci, pozneje je pa počastil s svojim obiskom vse ministre ter seveda najdalje konferiral z zunanjim ministrom. O vzroku njegovega dohoda na Dunaj se oficijelno naglašja samo to, da se je grof Lamsdorff prišel pokloniti našemu cesarju kot ruski zunanji minister, ker doslej za to še ni imel primerne prilike, toda njegov dohod je tudi, kot že znano, eminentno političnega pomena. Silno zamotano makedonsko vprašanje se bo reševalo in preresetavalo v pogovoru z grofom Goluchowskim. Vodja ruske zunanje politike se je o stvari najprej poučil na srbskem in bolgarskem dvoru, na Dunaju se bo pa zasnoval nekak načrt za nadaljnje reševanje tega vprašanja. Gotovega načrta ruski grof seve ni prinesel seboj; ta se bo sestavljal in morda tudi sestavljal sedaj na Dunaju. Nikakor pa ne smemo pričakovati kakih izrednih presenečenj. Sultan in njegovi oprode lahko še mirno dihaljo in počakajo z izvedbo napovedanih reform. Sultan ima preveč vneta zaščitnika v Nemčiji in Angliji, kot da bi mu kdo skrivil las. Že to je zelo sumljivo, da grof Lamsdorff v Belgradu in Zofiji svojih informacij ni zajemal od priznanih voditeljev makedonskega gibanja, marveč je le kratko odzdravljaj na njih pozdrave ter se o položaju na Balkanu informiral le v oficijelnih krogih. S tem seve ni rečeno, da bi Rusija ne imela resne volje za izvedbo prepotrebni reform v Makedoniji, ker so jej ondotni slovanski krščanski narodi gotovo bolj pri srcu, kot pa mohamedovski Turčin, a sama tega ne more izvesti, pomoč od našega zunanjega urada bo pa minimalna, ker imamo pri nas vedno preveč ozirov na severnega sosedu. Le okolnost, da preti v sled vstaje v Makedoniji velikanska nevarnost za ves Balkan, bo morda napotila tudi naše diplomate, da bodo privolili v ponovljeni resen opomin turškemu sultanu in zahtevali od njega, da zatre nevarno gibanje. Na tak način bo pa kajpada še silno daleč konečna rešitev perečega vprašanja.

Iz brzojavk.

Deželni zbori. Vnižeavstrijskem deželnem zboru nameravajo ustanoviti tri odborniška mesta. Deželni zbor je včeraj dovolil trimesečni budgetni provizorij. Solno grški deželni zbor je rešil šestmesečni proračunski provizorij, istotako češki dež. zbor, ki je ob enem pomenil prvotni načrt o davku na pivo. — Grof Lamsdorff pri cesarju. Avdiencia ruskega zunanjega ministra pri cesarju je trajala včeraj popoldne tri četrt ure. Pri tej priliki mu je cesar izročil veliki križ reda sv. Štefana. — Schalk dobil nezaupnico. Mestni zastop v Dobrušanu je izrazil poslancu Schalku nezaupnico in ga pozval, da odloži svoj mandat. — Na domestni rezervisti. Te dni so šli na dopust tudi oni nadomestni rezervisti, ki jih je nameravala vojna uprava pridržati v aktivni službi tri leta. S tem so postale brezpomembne določbe znane vojaške predloge. — Dogodki v Venezueli. Nemčija ter Anglija sta definitivno formulirali svoje zahteve. Nemčija zahteva popolno zadoščenje in izplačilo 300.000 dol., Anglija pa le 40.000 dolarjev.

Iz Trnovega pri Il. Bistrici.

Naši liberalci čutijo, da jim bo šlo pri prihodnjih občinskih volitvah za nohte, in že sedaj, ko še volitve niti razpisane niso, skušajo zagotoviti si kolikor mogoče veliko glasov. Terorizem seveda igra glavno ulogo,

in liberalci se niti ne sramujejo pisati anonimna pretilna pisma. Volitev bo seveda vkljub temu prosta. Spomnimo se ob tej priliki anekdote iz časa Napoleonovega. Polkovnik St. Hilaire reče svojim vojakom: »Možje! Zdaj se bo glasovalo, ali naj postane Napoleon dosmrtni konzul ali ne. Volitev naj bo prosta. Toda, kdor ne bo glasoval za Napoleona, bo takoj na mestu vpricho celega polka ustreljen.« Živela prostost, živela svoboda!

Na naši šoli še ni nič popravljenega. Ko bi »klerikalci« delali ovire, hitro bi bili merodajni krogi na nogah, hitro bi bila vsa stvar v redu. »Ja, Bauer, das ist was anderes«, je rekel grajščak kmetu, ki mu je povedal, da je grajščakova krava prebodla njegovo. Radovedni smo, kako se ta stvar izteče.

Odgovor „Narodovecu“.

Iz Idrije 25. decembra.

Naši naprednjaki imajo sicer svoj lokalni list, s katerim menijo uničiti katoliško-narodno stranko, a kedar se jim kaj več zastarelih zabavljic nabere, pošljejo jih še v »Slov. Narod«. Tako je zadnjo nedeljo prinesel liberalni dnevnik že zastarele laži iz Idrije. Psovke, zavijanje resnice, denunciranje, obrekovanje, pačenje, laž, sleparije in kar je več takih moderno-naprednih izrazov, kar mrgoli. Kedar zmanjka gradiva, so psovke dobre, da se napolni predal. Nočemo na vse odgovarjati, sicer bi zabredli v moderni tok. Če očita Slomškarju, da ima velik nos, kaj naj na to odgovorimo? Spominjamo se pripovedke: Ko je Bog delil različne darove, se je marsikateri dvakrat oglašil in tedaj ga je dobil v obilni meri. Če je Slomškar napravil takrat napako, da se je pri deljenji nosa dvakrat oglašil, naj bi se bil pa dopisnik »Slov. Naroda« takrat dvakrat odzval, ko je bila pamet na vrsti. Morda bi jo bil dobil on »veliko«, ker po dopisu soditi je on posestnik zelo »majhne« pameti.

Ni mi včas, da ima katoliška organizacija v Idriji v najem erarično hišo za malo najemščino. Velike najemščine pač ne more plačevati za poslopje, ki je neporabno, prazno stalo. Ministerstvu mora biti pač všeč, da vsaj nekaj dobi za prostore, katerih samo rabiti ne more. Povemo pa, da smo prej kupovali hišo od županove mamke, a nam ni bila na prodaj. Se ve, 18.000 K bi ne bili šli za njo, kakor je dala »boga« idrijska občina.

Poljedelskemu ministerstvu očita, da za realko ni hotelo dati koščeka sveta. Potrjujete s tem našo vest, da ministerstvo ni bilo kaj uneto za realko. Naši poslanci so delali za gimnazijo, ki odpira vrata na vseučilišče, a vi ste hoteli pokazati, da ste na vrhuncu svoje moči ter ste si izmislili realko. Če ministerstvo ni bilo vaših mislij, je bila dolžnost ravno liberalnih poslancev, da je prepričajo, kako potrebna je ravno realka za nas. To bi bilo v korist Idrije, ne pa sedaj hujskati, naj tožijo v zbornici katoliško-narodne zastopnike, da se ravno oni niso potrudili dobiti zastoj stavbeni prostor mestni realki. To izposlovati je bila ravno dolžnost onih mož, ki so moledovali za realko, a ker ste se bahali, da smo zadostno močni jo sami vzdrževati, so bile s tem bahanjem usta zaprta. Če vas sedaj to peče, vendar molčite o tem, drugače davkoplačevalci prehitro spozna, kam ste ga dovedli.

V »Jednakopravnosti« je pojasnjeval g. Drag. Lapajne neko rodbinsko zadevo in njegov opoda jo v »Slov. Narodu« pogreva, seveda nam očita svetohlinstvo in predbaciva zlobnost.

Stvar je ta: Trgovski uslužbenec Mir. Treven je bil lansko leto nekaj tednov v tržaški bolnišnici, kjer je tudi za jetiko tam umrl. Radi tega so napadali takrat njegovega očeta Valentina Trevena, da zanemarja očetovske dolžnosti, ker ne vzame sina domov ter mu v rojstni hiši ne postreže. Liberalci so zbirali doneske v podporo bolniku ter jih z opazkami zabilježili v »Jednakopravnosti«. Letos pa je zalagatelj »Jednakopravnosti« — torej oni, ki je dopustil sramotilne dopise v tem obziru, tudi spravil svojo mater v ljubljansko bolnišnico. Mi mu tega nismo očitali, ker se ne vtikamo v rodbinske razmere; še-le ko so nam očitali, da vsako malenkost pri nasprotnikih porabimo ter jo obesimo na veliki zvon, smo se odzvali z odgovorom. Med drugim smo navedli tudi ta faktum, kako je bilo za nas ugodno, ker bi bili le prepisali ono, kar so oni trosili o g. Trevenu, ter le zamenjali Treven za Lapajne, sina za mater, in bil bi dopis, da ne z lepa tacega. To se nam je hudo zamerilo. Oni gospodi naj bo vse dovoljeno, nam nič. Sklicujejo se na zdravnik, ki ni dopustil prepeljati bolnice v Idrijo, kažejo na prvi razred, na neodvisnost, denar itd., — kar se ve pri Mir. Trevenu ni bilo. Končajmo to zadevo s tem, da pribijemo: Gosp. Val. Treven je bil enkrat v sličnem položaju, a se je kavalirsko vedel. Bil je tudi zgubljeni sin — gosp. Dragotin nas gotovo ume, — a Val. Treven in njegova »milostljiva« sta ga dovedla, da se je

vrnil k svoji materi — mačehi — in je pozneje res nekaj postal. G. Treven tega ni nobenkrat zlorabil. Ranjki Miroslav je bil prej večkrat bolan in vselej so ga vzeli na dom, mu postregli, da je zopet okreval. Ko se je pozneje odtegnil domači hiši in se dolgo ni vedelo, kje je, ni bila krivda očeta, da je bolj pozno zvedel, da je za smrt bolan v tržaški bolnišnici. Takoj pa, ko mu je došla vest, kje se sin nahaja, ga ni samo oskrboval z vsem potrebnim, temveč po vrsti so bili pri njem oče, mati in sestra do njegove smrti. Pobiranje doneskov v podporo bolniku ni imelo drugega namena, kakor le sramotiti političnega nasprotnika. Ljudje, katerim so bile razmere znane, so takrat sodili tako početje z opazkami: Marsikateri se je včasih na stroške Miroslavove dobro zabaval, ako sedaj te vest peče in poravnava krivice, prav store, naj vsaj zdaj nekoliko popravijo. Pripeljati ga v Idrijo ni kazalo, saj ga je smrt kmalu rešila dolgih muk, v katerih je največ nezvesten ležal.

Bil je enako samostojen in neodvisen kakor bogata bolnica, saj je imel na zadnji službi vse prosto in 140 K mesečne plače. Pač „sličnosti“ dovolj v obeh slučajih.

Neljube rane zopet obnavljati opustimo gotovo na ljubo gosp. Trevnu, kakor gosp. Lapajnetu.

Ker dopisnik ne neha ponavljati o „klerikalni slepariji“, mu damo še enkrat svet, naj pogleda v tem obziru pri svoji stranki. Lahko se zgodi, da se naveličamo takih psov ter jih vrnemo na adresu, od koder so prišli. A ko mi dokažemo sleparijo pri Vas, bo „koštalo dienst“. Torej ne silite nas do skrajnosti; sicer smo navajeni takih ljubeznivosti, a če pride trenutek, ko neha naša potrpežljivost, stopimo na dan s fakti, ki prizadeti ne bodo vseh. Smili se nam rodbina, zato vam še enkrat kličemo: premislite prej, preden nam predbacivate, česar dokazati ne morete; če pa mi udarimo z orožjem, bodo trpeli celo nedolžni otroci. Saj nas razumete!

Čedne šolske razmere.

Iz Trnja na Pivki, 26. dec.

Brali smo, da je ob priliki nekega zborovanja učiteljev v St. Petru na Krasu izdešen tajnik učiteljske »Zveze«, da se morajo (z nezaupnico gosp. Jakliču) prikupiti — Heinu. On takrat zapazujemo tukaj nekam čudno vedenje nekaterih učiteljev. Vse si upajo, in somišljeniki jim vsaj v javnosti vse oprejata. Molča smo vse to opazovali. Pač bi se nikomur ne bi bilo sanjalo, da si bode upal priti na dan celo »Slov. Narod« tako dnevno vestjo, kakor je ona z dne 20. t. m., št. 292. Vsa okolica in posebno vaščani vemo in čutimo, kako je sedaj z našo šolo. Splošno mnenje je, da imamo ondi človeka, kateri je zgrešil svoj poklic. Nikomur izmed nas ni treba blatiti ali še celo na vse pretege delati, da bi spravili mladega gospoda »ob dobro ime in kruh«, ker se za to sam vse preveč briga, ko »slučajno« najraje trobi v »frakelji« ali še rajši v »liter« in pri tem pušča otroke same na mrazu in cele dneve tudi pouk v šoli. Za Vas je gotovo le »resnična malenkost« vse to. Ali veste, da so ga sili že njegovi vinski bratci. Mi bi bili le hvaležni našemu delavniku gospodu kuratu in županu, če sta nam res kaj pomagala, da se znebimo te nerodnosti. Sicer pa bi bila s tem le izvršila našo željo in svojo dolžnost kot predsednik krajnega šolskega sveta in kot krajni šolski nadzornik. Znano pa nam je tudi, da sta prav iz uamljenja do »mladega gospoda« trpela in molčala vključ vsem zahtevam vaščanov in oblisti, katera je službeno mesto v nameščenje razpisala. Kar se pa tiče naših dveh »katoliških reformatorev«, Vam enkrat za vselej prepovemo imenovati ju »neutrudljiva petoliznika ljubljanskega škola«, ker smo vsi prepričani in skušamo z zahvalo, da se brigata »na vse pretege«, kako bi nam res koristila. Proti njima ste Vi smešno neumni dopisun — sedemkrat »zabit« v vsej svojej napredni domišljavosti. Potrudite se v naše »umazano klerikalno gnjezdo«, katero do sedaj še ni bilo nikdar tako vrejeno in osnaženo — pa brez Vaše zasluge, in sedem zabutih okov Vas morda oprosti ta pogled one sramotne kuge, katere Vam ne more izbiti tudi »strašna kraška burja« — obrekljivosti in pohujšanja. Samo glejte, da ne zaidete v šolo in najdete — »klugo«, kakoršne do sedaj še nismo imeli.

Jesenice — slovenske ali nemške.

I.

Vsačega zavednega Slovenca spreleti neka čudna groza, ko pride prvič sem gori na Jesenice. Takoj na kolodvoru se zadene ob ultranemškonalnega postajnega načelnika; zato se že kar nič ne čudi, če na naši postaji govori ž njim slovensko k ve-

čjemu le še kateri izmed nižjih postajnih uslužbenecov.

Tudi grede na Savo ali pa skozi Jesenice proti Hrušici bodeš čul nemški jezik, ali valed tega nikar ne misli, da so tukaj Nemci gospodarji. Pomisli ti, da se ravno kar gradi železnica, vrta tunel, valed tega se tukaj zbirajo ljudje vsakovrstne narodnosti in vere.

Da pa domačini še živimo in se tudi krepko gibljemo, to kaže naša organizacija, kat. del. društvo, hranilnica in posojilnica, to kaže obilno število sloven, časnikov itd.

Res imamo hudega sovražnika, ki hoče našo rodno zemljo narediti za nemško krajino, ali ravno to naj nas združuje še tesneje in zveže v močno, neprodirno falango, ki bo mogla odbijati vse navale germanstva.

Vodstvo naše tovarne je že od nekdanj pospeševalo velenemstvo — ali dosedaj ni opravilo nič. Zadnje čase pa se je valed gradnje železnice priselilo sem še toliko Nemcev, da z njihovo pomočjo upa rešiti germanstvo.

Vedno bolj predrzno, bolj očitno nastopajo Nemci, čeprav jih je tako malo število, da se izgube. Nenasitno, požrešno nemško žrelo zajeda svoje krvoločne zobe vedno bolj globoko v meso domačega ljudstva. Z vsi silo se je zadnje čase prusko germanstvo vrglo na Jesenice, da jih utopi v nemškem morju. Jesenice naj bodo grob slovenstva za vso gorensko dolino, čez ta grob katoliškega slovenstva pa naj dero valovi divjega germanstva dalje, dalje skozi »raj slovenski«, blejski kot — proti Adriji. To je njihova parola.

Poslušno orodje ultranemštva je ravnateljstvo tukajšnje tovarne, ki v zvezi z uradniki kar sistematično širi protikatoliško germanizacijo in daje zatočišča celo protokristniški luteranski propagandi.

Saj je znano, da tovarniško ravnateljstvo zahteva od vsacega tovar. uslužbenca, uradnika ali delavca, znanje nemškega jezika. Če hoče služiti kruh v tovarni, moraš znati nemško, čeprav tega prav nič ne potrebuješ. Sicer ne dobiš službe tukaj. In tako mora vsak domači fant, ki komaj dopolni 14 ali 15 let, iti na Koroško ali zgor. Stajersko po blaženo nemščino. Kaj prinese domov, o tem imamo žalostno skušnjo vsi: nekaj nemških besedi in pa sprideno, nenravno, brezversko srce. Mi se le čudimo, da ima internacionalna soc. demokracija kljub temu tako malo zaslonbe med našim delavstvom — saj vedno bolj pojema, delavci se je otresajo kar po vrsti. Tudi g. pastor iz Ljubljane se trudi in poti na vso moč, da bi kaj delavcev privedel v »čisti evangelij« — ali nič dobro mu ne gre, le kak tuji priseljenec, ki je bil brez vsake vere, se vjame na njegov trnek.

Tovarniško ravnateljstvo pa mirno gleda to agitacijo proč od Rima; saj sme g. pastor iz Ljubljane med delavce kadar hoče govoriti, kjer in kadar hoče. V tovarniški kantini se zbirajo in odrečujejo vsi »hajlovci«, v društvu »Stahl und Eisen« pa se s protikatoliškimi in protialistijskimi nemškonacionalnimi listi navdušujejo za velegermanstvo. In vse to mirno gleda ravnateljstvo. Znano je dalje, da imajo nemški mojstri prednost pred slovenskimi, nemški delavci pred slovenskimi. Uradniki prihajajo iz Nemčije in imajo prvo besedo. Na ta način tov. ravnateljstvo pospešuje germanizacijo.

Na vrhunec svoje nemške nestrpnosti pa je g. ravnatelj prilezel sedaj, ko se imajo vršiti volitve v obč. zastop. Slovenske Jesenice naj bi vodil nemški obč. zastop, to je njegova želja. Že je razpel vse mreže, da bi se vjeli tudi domači, slov. volilci in sami sebi izkopali grob, katerega jim on koplje že delj časa.

Zatorej možje Jeseničani, stojmo na straži, mi hočemo imeti slovenskega domačega župana, slovenski zastop, ne maramo pa, da bi priseljeni tovarniški nemški uslužbenci gospodarili v naši domači zemlji!

Nekaj o liberalni poštenosti.

Vzor-liberalec dr. Tavčar skoval je v št. 295. svojega lista, pod naslovom »Nekaj o katoliški poštenosti«, iz neke pravde zopet kapitalček za svojo vzorno politiko. V tem dopisu grdi tudi mene. To psovanje briga me tako malo, kakor lanski sneg, ker mi dr. Tavčarjeve psovke še nikdar niso škodovala; v obče je namreč znano, da vsaj navadno to ni slabo, kar on graja, in da večkrat graja, kar je dobro. Ako se kedaj primeri, da je njegova graja na mestu, je to pač le naključje. Morda je pri meni taka izjema dana, a kljub temu mi dr. Tavčarjevo psovanje ne škoduje, ker se splošna sodba ne ravna po izjemah. Radi moje osebe bi dr. Tavčarju tudi ne odgovarjal, storim to le, ker blati v zvezi z mojo osebo ogromno večino slovenskega naroda.

V pravdi g. E. Predoviča proti Marjeti in Josipu Zupančiču radi 12 K zastopal sem slučajno slednja dva. Ne vem, ali sta liberalca ali klerikalca; vem le toliko, da sem

svojo nalogo vestno spolnil, da sem vse, kar je govorilo za stališče tožencev, vestno zbiral, da sem pred sodiščem navajal dejstva ter ista z dokazi podpiral. Dr. Tavčar protivil se je tem dokazom, vendar je pa pred sodnikom imenoval navajanja toženih »infamij« itd. Ali je tako nepremišljeno psovanje nalogi juridično izobraženih zastopnikov? Marjeta Zupančič pripeljala je prešiče iz Sapa, toraj tri ure daleč. Predno je živali stehala na mestni klavnici, preteklo je tudi nekaj časa. A to g. Predoriču še ni bilo dovolj; zadrževal jo je od 10. ure dop. blizo do 2. ure popoldne. Ko bi bilo tudi res, da so prešiči M. Zupančič celo noč doma žrli — sicer po noči tudi prešiči počivajo, — kdo je bolj previden, da ne rečem, zviti, ali kmetica Marjeta Zupančič ali gosp. Predovič?

O tej pravdi ne govorim tukaj dalje, pojasnil jo bodem pri drugi priliki obširno; vprašam že tukaj dr. Tavčarja, zakaj je zamolčal v svojem poročilu, da je njegov klient gosp. Predovič proti Josipu Zupančiču popolnoma propadel in da mu mora povrniti stroške, in zakaj je zamolčal, da je njegov klient tudi proti Marjeti Zupančič propal za polovico in da mora svoje stroške sam trpeti? Kaj ne, to ni za Vašo politiko?

Dr. Tavčar se huduje nad menoj, da sem skoval neko notico v »Slovenca«. Recimo, da je to res. Zakaj je radi tega tako razjarjen? Gosp. Predovič ponatisnil je dotično notico v istem listu, kakor dr. Tavčar svoje napade. Oglejte si, dr. Tavčar, besedilo dobro; upam, da bode naredila notica isti vtis na Vas, kakor ga je naredila na me, namreč da dopisnik konstatuje edino le dejstvo, da tehtnici na klavnici in pri Predoviču ne tehta enakako, ne da bi povedal, katera je napačna!

Seveda, kdor je takorekoč vnaprej preverjen in misli, da je Predovičeva tehtnica slaba, ta pač mora interpretirati tisto notico na škodo g. Predoviča. Ali morda ravno dr. Tavčar tako slabo sodi o Predovičevi tehtnici? V tem slučaju naj dr. Tavčar sam sebe okara.

Sicer pa jaz o tisti notici nisem prav nič vedel, dokler je nisem bral v »Slovenca«. Znajte dr. Tavčar, da se ne bi bal priznati zveze z notico. Kakor me lahko poznate, ako hočete, nisem se še nikdar skrival pred svojimi dopisi.

Bral sem notico, a tako površno, da ne vem, ali sta bila dopisa iz Ljubljane in Novega mesta skupaj objavljena. Ako ste se obelodanili notici skupno, kakor trdi g. Predovič, potem bi moral jaz tudi iz Novega mesta dopisovati. Tega mislim, da sam dr. Tavčar ne veruje.

Zakaj me pa imenujete »klavrnega«? Morda za to, ker sem se upiral, ko ste začeli dne 23. dec. 1902 pri obravnavi vspricho sodnika s svojimi »infamijami« krog metati? Bodite preverjeni, da me Vaše psovanje ne bo prav nič omajalo, in da bom vedno ostal vesten zastopnik strank, tudi tedaj, kadar bo treba nastopiti proti Vam, kakor sem moral žalibog 23. t. m. nastopiti.

Gosp. doktor, Vi imenujete Marjeto Zupančič »babnico«. Ali Vam je že kedaj kateri kmet dejal »dudec«? Ako ne, potem se ušite od kmeta v obče vanju navadnih izrazov, ki niso zaničljivi; imamo jih dovolj.

Že po teh vrsticah pišete lahko v svojem listu o »liberalni« poštenosti; še lažje boste pisali o njej, kadar bom celo pravdo natančneje pojasnil. Vem pa, da kljub svojemu liberalnemu prepričanju ne boste o njej pisali in da tudi svojih napadov ne boste preklicali.

Jaz Vam pa obljubim prostovoljno, da bom brez vsakega pritiska javno vse preklical, kakor hitro se dokaže, da se navajanja toženih v zgoraj omenjeni pravdi neresnična, čeravno zastopnik ne more biti odgovoren; ako mu stranka kaj neresničnega sporoči, kar se v časih, naj si bode vedoma ali nevedoma, tudi prigodi, pa ne le pri klerikalnih marved tudi pri liberalnih strankah. To Vam mora dobro znano biti.

Vi g. Predovič ste pisali v zadevi spodobno in mi je toraj žal, ako bi moje vrstice kaj škodovala Vaši trgovini; izzval jih je Vaš prijatelj dr. Tavčar, kateremu se toraj za vse posledice zahvalite. Na dr. Tavčarja še eno vprašanje: Ali ima nova šola to dobro, da pretvarja beletriste v pamfletiste?

Da sem pisal te vrstice na naslov dr. Tavčarja, zgodilo se je zato, ker sem preverjen, da je on pisal ali naročil notico o »katoliški poštenosti«. Do tega prepričanja privedlo me je uvaževanje, da teka in izida pravde ne pozna razum sodnika in zapiski-karja ter mene nihče drugi, kakor dr. Tavčar in g. Predovič. Priče, ki so bile pristne, niso mogle zasledovati pravde. G. Predovič povedal je svoje mnenje v »poslanem« v dostojni obliki in toraj ni misliti, da bi bil postal leta na drugem kraji drog značaj. Uvaževal sem tudi, da se je poslužil dr. Tavčar grdenja že pri obravnavi in je najbolj ver-

jetno, da je le on to grdenje v svojem listu nadaljeval.

Sicer je pa dr. Tavčar odgovorni urednik »Slov. Naroda«, zadene toraj njega v prvi vrsti odgovornost.

Ljubljana, dne 27. dec. 1902.

Dr. Fran Poček.

Raz politično - meteorologi-čnega opazovališča na ribniškem ozemlju.

To pa že vem, g. urednik, da ste Vi in z Vami še marsikateri drugi mislili, da je udarila strela v mojo kolibo, ali, da mene ni več med živimi, ker že skoro dve leti ni več čuti o moji napravi. Toda Vi in z Vami vred slovenska javnost je v precejšnji zmoti; kajti koliba še stoji popolno opremljena in jaz sem ves čas »gori jemal«, seveda »ven dajal« pa nisem, tisto ne, akoravno sem opazoval prezanimive pojave. Morda se mi s časom še nudi prilika, da jih objavim.

Strel napravi dim, to vem, vendar moram se zopet oglasiti. Prehude reči se gode.

Mislite si, pred Božičem je bila občinska seja v Ribnici. Po končanem vsopredu ali dnevnem redu predlaga gosp. dekan, da se gosp. drž. poslancu Susteršiču in tovarišem izreče brzojavno zahvala v imenu ribniških krošnjarjev za njihovo tako uspešno delovanje za njih koristin obstanek.

Znano Vam pa je, da je Višnikarjeva zvezda »doli padla«. Toda predlog gosp. dekana pihnil je pa kakor hud piš vanjo in zažrela je v novi, toda čudni luči.

Mož je vstal in je govoril. Vsega ne bom pripovedoval, samo dve stvari hočem pribiti.

Rekel je, da Susteršiču, če se je sploh kaj trudil, ne gre nikaka zahvala, ker je storil le svojo dolžnost.

Torej Susteršiču ne gre nikaka zahvala, da je ves načrt temeljito študiral, da je zajeel najpotrebnejše informacije pri ribniških krošnjarjih, da si je vedel v tem zmedenem parlamentarnem položaji pridobiti večino za svoje predloge.

Vprašam Vas, gosp. Višnikar, ako se ne spodobi Susteršiču za vse to zahvala, kaj se pa spodobi potem Vam, ki ste ob času, ko se je šlo za celjsko slovensko gimnazijo, kot državni poslanec sedeli v Ribnici pri Miklovihi, gori zgoraj in pili pivo in Vas je g. dr. Schiffrer na vso moč silil, da pojdite na Dunaj, pa niste hoteli. Povejte, kaj se pa Vam spodobi?

In tak mož se drzne govoriti zoper zahvalo nevtrudljivo delavnim poslancem!

Druga modrcost iz Višnikarjevih ust je pa ta-le: Zahvala Susteršiču in tovarišem je vse prenagljena; kajti zgodi se lahko, da gosposka zbornica krošnjarskega zakona ne potrdi. Ta logika! Toraj ako gosposka zbornica tega zakona ne potrdi, potem se niso Susteršič in tovariši za Ribničane nič trudili in ne zaslužijo nikake zahvale.

Sicer so pa te besede Višnikarjeve hud udarec za njega samega. V svoji kolibi imam nabit Višnikarjev »Castitum volilem« datiran na Dunaju, dne 8. oktobra 1896. Temu oklicu pridejana je krošnjarska peticijska. Na koncu te peticije stoji Višnikarjeva zvezda (*). Poleg zvezde pa stoji tiskano: »To peticijo je sestavil in dne 18. decembra 1895. izročil državnemu zboru državni poslanec Višnikar.«

O vspehu te peticije ne ve živ krst nič povedati, in vsejedno jo je Višnikar priložil volilnemu oklicu!

Povejte odkrito, gosp. Višnikar, čemu ste priložili oklicu to peticijo in pripisali one besede!

Gotovo, ker ste si šteli to peticijo v zaslugo in za to zaslugo niste zahtevali samo zahvale, temveč celo m a n d a t. Toraj:

Povej, povej, o j zvezda mila, Takrat, — ai! zdaj, — si v megli bila?

Dnevne novice.

V Ljubljani, 31. decembra.

Novoletno voščilo presvetlemu g. knezoškofu. Kakor prejšnja leta, zbral se je tudi danes ob 10. uri v knežjem dvorcu pred stolni kapitelj z duhovščino ljubljanskega mesta, da svojemu višjemu pastirju izrazi novoletna voščila. Milostni g. prelat in stolni prošt dr. Janez Kulavio je v krasnem nagovoru najprvo čestital presvetlemu knezoškofu, da po vzgledu svetega Pavla vse razne križe in skrbi prenaša vedno z jasnim in veselim obrazom. In to ravno vsakemu, ki se približa svojemu nadpastirju, oveseli srce in ojači pogum. Bog blagoslavlja delo, in sladkež užitek v večnem Rimu je knezoškofu obilo poplačal za trud. Osrčen se je vrnil domov na novo delo, ki ga je še

zavoda, ki bodi domovini zastava duševnih milosti in razne podpore po duhovščini, ki je dobrotnica ljudstva. Vršiti se ima diocenzanska sinoda; za to se je naredbenim potem že veliko pripravilo, preostaja le še cerkvena oblika in izpopolnitev. Duhovščini se mora dati spridevalo, da so marljivi in delajo z velikim naporom in velikimi žrtvami v popolni zavesti, da je to njih dolžnost pred Bogom, ki edini nikomur dolžan ne ostane. Namen sinodi je, da se utrdi veselje in zadovoljnost za »obsequium rationabile«, uresničenje cerkvenega prava in vsestransko uredbo cerkvenega življenja. Mil. g. prošt konča približno: Bliža se nam preveseli dogodek, da častiti vladar na prestolu sv. Petra doseže število Njegovih let. Ta vidni čudež božje previdnosti nam je živ dokaz, da z veslem v velih rokah dolnič sv. Petra le On krmili po viharjem morju, ki je svoji ustanovi na zemlji zastavil božjo obljubo: »Et portae inferi non praevalerunt adversus eam«. Resen pogled na tega častitostnega krmarja mora vsakemu ogreti srce, utrditi zaupanje in vero. Četudi se utrne zvezda na nebu našega obzorja, vedni Gospodar za to skrbi, da luč ne ugasne, da vsejano seme naprej kali. In to prepričanje naj tudi Vam, milostni nadpastir, lajša težo križev, naj Vam moči še dolgo ohrani mladeniško čile, da srečno izvršite zarisane nadržte Bogu na čast, ljudem v blagor. Mi Vam sledimo sodelovaje vsak po svoji moči, mlajši hitreje, starejši bolj počasi, vsi pa verno in pokorno udani. Pri tem naj Nas Bog podpira ter Vam in nam blagoslovi novo leto. — Presvetli knez in škof se najprijazneje in vidno ginjen zahvali za voščila, zatrjuje, da je v večnem mestu v istini si poživil pogum za nadaljno delo, in želeč, naj duhovščina i nadalje vestno in marljivo deluje za duševni in gmotni blagor ljudstva, Bog pa blagoslovi složno delo.

Ob novem letu. Ko končujemo 30. letnik in stojimo na pragu novega leta, iskreno želimo vsem sotrudnikom, naročnikom in prijateljem: Veselo in srečno novo leto! Ob enem pa prosimo vse somišljenike, naj nas tudi v bodoče podpirajo z zanesljivimi, hitrimi in zanimivimi poročili. »Slovenec« ostane zvest svojemu programu, ki ga bode tudi vedno odločno zagovarjal v duševno in gospodarsko korist naroda slovenskega. V ta namen pa prosimo svoje somišljenike, da širijo naš list po vseh slov. pokrajinah. Nikdar ne bomo na uslugo tujim, Slovincem sovražnim namenom. Ob vsakem novem letu daje »Slov. Nar.« razne obljube, ki jih potem zataji. Kdor torej resno misli s svojim narodom in slov. rodbinami, naj ne odpira vrat takemu listu, ki je v zvezi z najhujšimi narodnimi nasprotniki. Prazen je izgovor nekaterih, da jim je treba brati tudi »Narod«, ker »Slovenec« že zdaj svojim naročnikom popolnoma točno poroča o domačih in svetovnih dogodkih in se bo v tem oziru še izpopolnil. Vsak naš naročnik pridobi lahko vsaj še enega. Vsak slov. župan, vsak duhovnik ali učitelj bi moral naročiti »Slovenca«. Ako torej naši somišljeniki napram edinemu odločno slovenskemu in odločno katoliškemu dnevniku ob novem letu store svojo dolžnost, potem bode mogoč naš list v vsakem oziru vršiti svojo nalogo. Pokažimo, da se zavedamo velikanske važnosti dnevnega časopisa. Uredništvo »Slovenca« se bode še bolj potrudilo, da v novem letu povsem zadovolji svoje naročnike in se v tem oziru ne straši nobene konkurence.

V boj za pravice ljudstva! Slovenski poslanci štajerski so vstopili v deželni zbor. Kar nas je posebno razveselilo, je ona točka v izjavi slovenskih poslancev, ki pravi, da so vstopili v deželni zbor z namenom, da delujejo za premembno sedanjega za slovenski narod jako krivičnega deželnega reda in predlog poslanca Robiča, da se na korist ljudstva razširi volilna pravica. To je klic, katerega je ljudstvo na Štajerskem že davno pričakovalo. Upamo, da bodo slovenski poslanci štajerski v dosego te upravičene zahteve neizprosni in da se ne bodo strašili najskrajnejših — konsekvenc. Kar pošteno misli, bode stalo gotovo za njimi!

bolan in že več dni ne more zapustiti sobe. »Triester Ztg.« zatrjuje, da se mu je že na bolje obrnilo.

Kaj hoče »Slovenski Narod«? »Slovenski Narod« kliče ob novem letu: »Posebno važnost polagamo na to, da imajo javni lokali naš list, ker v javnih lokalih čitajo list tudi taki ljudje, ki bi ga sicer nikdar v roke ne dobili. Zato pa prosimo somišljenike, naj vplivajo na to, da bodo imele vse gostilne in kavarne »Slov. Narod«. — Tako »Narodovci«. Somišljeniki, ta klic Vam kaže, kaj morate storiti tudi za »Slovenca«.

Imenovalo je predsedništvo c. kr. finančnega ravnateljstva v Trstu oficijala gospoda Jakoba Mankocha blagajnikom carinskega urada v IX. plačilnem razredu, asistenta g. Ign. Laha pa oficijalom carinskega urada.

Poštarne vesti. Poštarni kontrolorji so imenovani poštarni oficijali Jožef Bezeg v Trstu, M. Pogačnik v Ljubljani in Jožef Jackl v Trstu.

Važna razzodba. Načelnik »kmetijskega društva« v Studencu je dne 28. decembra prejel sledečo razzodbo: Vsed razzodbe c. k. upravnega sodišča z dne 9. julija 1902, št. 6269 v zadevi pritožbe dr. Ivana Mauringa, takratnega načelnika kmetijskega društva na Igu zaradi prestopka obrtnega zakona je c. k. ministerstvo odredilo, da je najpreje upravnim potom vprašanje rešiti, je li omenjeno kmetijsko društvo, zadruga z omejeno zavezo, po svojih pravilih opravičeno gostilničarjem, ki so člani te zadruge, prodajati vino v obrtne namene? Vsed tega ukaza odločuje c. kr. okrajno glavarstvo v smislu § 36 obrtnega zakona tako-le: Kmetijsko društvo v Studencu Igu, registrirana zadruga z omejeno zavezo, ni po svojih pravilih opravičeno gostilničarjem, ki so člani te zadruge, prodajati vino za obrtne namene. Razlogi: Glasom § 1 zadruginih pravil se glasi tvrdka: Kmetijsko društvo v Studencu-Igu, registrirana zadruga z omejeno zavezo, ter je glasom § 2 namen zadruge zboljšati razmere svojih udov v npravnem in gmotnem oziru s tem: da oskrbuje svojim udom po najnižjih cenah gospodarske in gospodinske potrebščine vsake vrste, zlasti živino, krmo, umetni gnoj, kmetijske stroje, vsakovrstna živila itd. Uže iz naslova tvrdke je takoj razvideti, da je ta zadruga kmetijska, ne pa obrtna, in iz namena zadruge, da oskrbuje svojim članom gospodarske in gospodinske potrebščine, ne pa potrebščine za obrt, bodisi si katere koli vrste. Istina je sicer, da je po navedenem § 2. a zadruginih pravil tudi oskrbovanje z gospodinskimi potrebščinami vsake vrste navedeno, in bi se smelo k takim potrebščinam tudi vino prištevati, a le toliko, kolikor se ga rablja za gospodinske potrebe, namreč za pijačo in rabo posameznega zadržnika in njegove rodbine. Gostilničarska obrt pa ni pritiklina kmetijstva ne gospodinjstva, toraj tudi oddaja vina na gostilničarja nikaka potrebščina kmetijstva ali gospodinjstva. Uvaževaje, da zadruge niso opravičene vse mogoče obrti ali vsako dobiček obstoječe podjetje nastopiti in izvrševati, in uvaževaje, da morajo stroke zadržnega delovanja biti v tesni zvezi z gospodarstvom članov, uvaževaje, da je delovanje zadruge strogo presojevati po zadruginih pravilih in da je ta zadruga glasom pravil smatrati le za kmetijsko, ne pa za obrtno zadrugo, se je glede obsega zadržnega delovanja moralo izreči, da zadruga ni opravičena gostilničarjem, ki so člani te zadruge, prodajati vino v obrtne namene. — Dostavek: Za danes izvajamo iz tega odloka le eno posledico: Krčmarji, udje kmetijskega društva, smejo za se in za svojo družino imeti vino iz kmetijskega društva, da se le v istini izkažejo, da so je tam prejeli za svoje ljudi — neobdačeno. M.

V trgovsko in obrtno zbornico kranjsko bo treba poklicati na mesto iz Novega mesta odišlega gospoda Ant. Medveda novega svetnika. Ker je bil gosp. Anton Medved izvoljen v trgovskem oddelku, pride iz te skupine v poštev oni kandidat, ki je dobil največ glasov. Ker sta v tej sku-

denik in A. Meja še enako število glasov, bo treba odločiti žrebu.

Časnikarstvo. Od uredništva »Ježa« je odstopil g. Rado Murnik.

Deželni zbor istrski. III. seja. V Pulju, dne 30. dec. Navzoči vsi člani manjšine razven dr. Stangerja, ki je zadržan po važni občinski seji v Volčskem. — Tajnik dr. Vareton čita zapisnik II. seje, ki se je odobril. — Dr. Venier utemeljuje na kratko predlog večine glede administrativne združitve Istre s Trstom. (O tej priliki omenjam, da dotičnega predloga niso podpisali vsi poslanci večine, zlasti ne puljski župan dr. Rizzi; vseh podpisov je bilo le 16.) Govornik naglašja, da je Trst že dolgo naravna prestolnica Istre, razloček med prometnimi sredstvi nekdanj in sedaj, da je Trst obrtno in trgovsko središče Istre ter da se po združitvi ne bo več moglo sklicevati deželnega zbora zdaj v to, zdaj v drugo mesto. Predlagatelj pa priznava, da je to le prvi korak v dosego velikega cilja, katerega na sprotno mnogo težav. — Dr. Laginja v dolgem hrvatskem in v drugi polovici italijanskem govoru utemeljuje protipredlog manjšine, ki se glasi: Deželni zbor priznava in konstatira, da je v svrhu boljše ureditve deželne uprave in za napredek npravnih, gospodarskih in prosvetnih koristi dežele, v širši meri, očito potrebno preustrojenje volivnega reda za občine in dež. zbor v liberalnem smislu, kakor tudi preustrojenje deželnega temeljnega zakona z ozirom na stalni sedež dež. uradov in glede mesta rednega seživanja dež. zbora; deželni zbor nalaga dež. odboru, da izvrši dotične zakonske osnove ter da jih predloži dež. zastopstvu še tekom leta 1903; konstatira istodobno oportunnost upravnega zjedinenja Istre s Trstom in Gradiško-Goriško, toda vedno temeljem popolne enakopravnosti narodnosti te dežele in z gotovimi jamstvi za kolikor širše sodelovanje naroda v parlamentarnem življenju. — Kakor videti, razločuje se predlog manjšine v marsičem od italijanskega predloga. Slovanski poslanci izjavljajo, da dež. zbor, kakor je sestavljen sedaj, na podlagi volivnega reda, ki protežira posamezne izvoljence, ne more biti upravičen, da bi sklepal o tako važni stvari, kakor je združitve s Trstom; za to je pred vsem potrebno preosnova volivnega reda v demokratskem smislu. Drugi važni razloček je ta, da manjšina zahteva združitve vsega Primorja, s čimer se pride v okoliš uresničenju glavne nade, ki so jo stavili Italijani, ako so sploh imeli kaj resnih namenov s svojim predlogom, da bi se narodnostno razmerje v Istri spremenilo v škodo Hrvatov in Slovincov. — Po dolgi formalni debati, katere so se udeležili dr. Benatti, dr. Bartoli, Rizzi, vladni zastopnik nam. svetnik Fabiani in dr. Ventrella, je predlog manjšine padel, a predlog večine bil sprejet z glasovi večine. — Podaljšanje roka za gradnjo električne železnice Opatija-Lovrana je bilo sprejeto soglasno, začasni proračun z glasovi večine. Proti poslednjemu sta govorila prof. Mandić in g. Andrijič. — Prečitali so interpelacijo istega g. Andrijiča na vlado glede razpisanja volitev v občinski zastop v Čresu, in sicer v italijanskem jeziku, proti čemur je manjšina odločno protestirala. Prišlo je do burnih nastopov s predsednikom. Galerija, katere v prvih dveh sejah ni bilo opaziti, je razsajala, kakor one lepe dni v Kopru. — Predsednik se je dal pooblastiti, da čestita cesarju o novem letu, želel srečo poslaneu ter odgodil deželni zbor na podlagi najvišjega ovlaščenja.

Romanje v Rim. Katoliški Avstrijci, na čelu Dunajčani s kardinalom Gruscho, nameravajo v dneh od 27. februarja do 10. marca prirediti veliko romanje v Rim, da takó pred vsem krščanskim svetom pokažejo svojo neomahljivo udanost sveti Stoli in slovesno manifestirajo, da se ne dajo odtrgati proč od Rima! Voditelj romarskemu vlakcu bo Anton Schöpfleuthner, stolni kapitularni dunajski. Cena vožnji je izredno nizka: z Dunaja v Rim in nazaj v II. razredu 135 gl., v III. razredu 87 gl. V tej svoti je obseženo to-le: 1) Vozni listek z Dunaja čez Pontebu, Padovo, Bologno, Loreto, Asisi v Rim in nazaj čez Firence, Mestre, Pontebu, Dunaj. 2) prosta hrana in prenočišče med bivanjem v Padovi, Bologni,

Firenci, Asisi in Rimu. 3) Prosti vozovi povsod, kjer romarji častujejo, s kolodvora in na kolodvor. 4) Prosti vozovi in vodstvo v Rimu pri obiskavanju svetišč in znamenitosti. Odhod je dne 26. februarja jutraj z Dunaja. V Padovi se romarji pomudé 27. februarja, v Bologni prenoče, ravno tako v Loreti, kamor pridejo 1. marca, v Asisi 2. marca. Prihod v Rim v nedeljo 2. marca in takó bodo dne 3. marca pričujoči pri slovesnosti kronanja Nj. Svetosti papeža Leona XIII. Sprejem pri sv. Ošetu je že zagotovljen. Katoliški Slovenci! Ali bi ne bilo lepo, ko bi tudi mi porabili to izredno ugodno priliko in se pridružili Dunajčanom! Vozne cene so za nas še ugodnejše, ker se za pot z Dunaja do Pontebu primerna svota odšteje! V Ljubljani se je zato osnoval poseben odbor, ki bo vse potrebno ukrenil, da se bodo tudi slovenski romarji lahko pridružili temu avstrijskemu vlakcu. Tudi naš krezoškok nameravajo vsaj pri poklonitvi sv. Ošetu biti navzoči.

Novo slovenske knjige za gimnazijo. Kakor čujemo, je potrdilo naučno ministerstvo dr. K. Hinterlechnerjevo knjigo »Mineralogija za nižje razrede srednjih šol in sorodne zavode«. Ta nova knjiga je pripuščena kot učna knjiga po ukazu c. kr. nauč. min. z dne 23. dec. 1902 št. 40125 V kratkem predloži g. dr. K. Hinterlechner ministerstvu tudi manuskript za slov. min. in geologijo za višjo gimnazijo. To bode zadnja knjiga, ki jo še potrebujemo, da moremo dobiti slovensko V. in VI. gimnazijo.

Orožnika po neprevidnosti obstrelil. Iz Ljutomera se poroča, da je solitator Andrej Vrabl v gostilni J. Vavpotiča tako nerodno ravnal z revolverjem, da se je revolver sprožil in strel je zadell ondi sedečega orožnika Jožefa Anuška v čeljust in je krogla prodrla v usta. Orožnik je težko ranjen.

Z Bleda se nam poroča: Dva dni pred Božičem je šele začelo zamrzovati naše jezero. Velika božična praznika je tolikanj zamrznilo, da se je v soboto in nedeljo lahko prišlo po ledu na otok k Materi Božji. V ponedeljek so pričeli spravljati led v ledenice, a vsled južnega vremena se je mnogim delavcem na jezeru led udril, da so se zmočili; stari jezerski cerkvenik pa bi bil skoro utonil v jezeru, ker se mu je udril led blizu ruske vile. La tiho je še mogel klicati, ko so mu ljudje prihiteli na pomoč ter ga rešili. — V praznikih je bilo tu krasno vreme.

Samomor v zaporu. V zaderski ječi obesil se je te dni Benedikt Jurizza, rojen v Trstu in pristojen v Senožde. To je namreč oni Jurizza, o katerem smo že večkrat pisali v našem listu in s katerim so tržaške policijske in redarstvene oblasti imele mnogo posla. Samomorilec je brat g. župnika v Rojanu.

Čegava je pesem? Iz življenja te dni v Zagrebu umrlega slovenskega glasbenika Ant. Stöckla pripoveduje »Obzor« to-le dogodbico: Bilo je v Celju ali Ljubljani. Pokojni Stöckl je sedel, takrat še mladenič, s trojico svojih prijateljev, imenitnih pevcev, v gostilni pri kozarcu vins. V to družbo je prišel neki prijatelj, ki je prinesel seboj tiskano besedilo pesmice »Da te ljubim, ti je znano«. Nežno besedilo pesmice je Stöckl tako prevzelo, da se je usedel na bližnji stol kjer se je zaglobil v svoje misli in za četr ure je uglašil to pesem. Nakrat so prepisali prijatelji sekirke, zapeli pesem in bil so očarani od lepote. Ko se je Stöckl preselil v Zagreb, prišla mu je v roke tiskana njegova kompozicija, a kot skladatelj pesmi je bil označen na tiskovini eden od one četvorice Stöcklovih prijateljev, ki so sedeli skupno s Stöcklom v gostilni, ko je Stöckl uglašil ono pesem.

Šostanj električno razsvetljen. Iz Šostanja se poroča, da se danes otvori ondi električna razsvetljava.

Celje v deficitu. Proračun mesta Celja izkazuje za l. 1903 deficita 75.955 K 12. v. Tako je nemško gospodarstvo! Občinske doklade v Celju znašajo 40%.

Zaročil se je v Gradcu stotnik v 2. bosenkem pošpolku gosp. Jožef Velkaverh z gđ. Karolino Riedl, hčerko tovarnarja in hišnega posestnika g. Jožefa Riedla v Gradcu.

Z dolenske železnice. Z današnjim dnevom ostavijo na progah Ljubljana Grosuplje - Kočevje in Grosuplje - Straža dosednji nastavljeni čuvaji svojih mest in gredo na svoje nove službe. Na njih mesto pridejo zanesljivi preddelavci, ki dobe čuvajnice. Prodaja železniških vožnih kart se vrši nadalje v železniškem kupeju na posamnih postajališčih.

Z Reke se nam piše: Tukaj zida vlada krasno poslopje za navtiško šolo, katera mnoge potroši za vzgojo svojih mažarskih kapitanov na morju. Mažarski mladeniči uživajo lepe ustanove, ali mesto na morje odidejo raje na Donavo ali pa v druge službe, redko koji ostane na morju. Skoro vsi kapitani na parobrodih reških društev so naši Primorci. — Pred nekaj tedni dogodio se je tukaj neko ubojstvo. Policija se je strašno trudila, da najde zločinca, a dolgo časa ga ni mogla najti. To je bilo avtonomnem zelo neugodno, ravno zdaj, ko se je govorilo o državni policiji, katere Rečani ne marajo, češ, da bi bilo proti avtonomiji in da imajo dobro policijo. — Tukajšnji mažarski list izmisli si je celo komorro, kakor v Italiji, in to laž so posnle tudi druge novine. Kdor tukajšnje razmere pozna, vidi, da ni mogoče kaj takega. List je imel gotovo svoj namen, ali moral je laž preklcati. — Reka ima pet listov, enega hrvaškega, enega mažarskega in tri italijanske, ali ne eden ni na pravem krščanskem stališču. Kako potreben bi bil dober hrvaški list, da vzdrži in širi krščansko mišljenje in se bori proti indiferentizmu in hladnosti, katera se tako širi. Ali žalibog, ni upanja, da bi se moglo kaj takega ustanoviti, ker ni sredstev in ne spetnih moči. Kako nam manjka tudi krščanskih društev, kakor jih imajo rokodelci in drugi po drugih mestih. Kakor vse kaže, tudi hrvaške šole ne dobimo še tako hitro.

Starko umorila. Pri St. Volbenku na Spodnjem Stajerskem so dobili pred dvema letoma na cesti umorjeno 80 letno staro Predan. Se le sedaj so dobili mrtolca v osebi posestnikovega sina Visočnika in hlapca Ose-nika, ki sta umorjeno staro tudi oropala.

Streli skozi okno. Na Skofelji je včeraj zvečer okoli pol 7. ure dosedaj neznan človek pri Zabukovčevi hiši ustrelil skozi okno in zadel v hrbet pri oknu sedečo posestnico Františko Tomažič, ki se je slučajno mudila pri Zabukovčevih. Františka Tomažič je težko ranjena in so jo pripeljali v bolnico, da jej odstranijo kroglo, katera je ostala v mesu. Orožniki pridno zasledujejo storilca in je upati, da se jim posreči ga ujeti. Dejanje se je zgodilo iz maščevanja ali proti Františki Tomažič ali pa proti Zabukovcu.

Krščanska ženska zveza za Spodnje Stajersko se je ustanovila v Mariboru.

Zopet doček sgorel. V Kvasici se je vnela obleka 3½ letnemu dečku Leopoldu Jelencu, ki je bil brez nadzorstva in je prišel preblizu ognja. Deček je dobil take opekline, da je umrl.

Ponarejeni denar. Finančno ministerstvo opozarja, da so v prometu ponarejeni bankovci po 10 K. V prvi vrsti nemškega besedila se spoznajo na tem, da je tu namestu besede „Bank“, natisnjeno „Banf“.

Razpisana je služba uradnega sluga pri okrajnem sodišču v Novem Mestu.

Kri zastupila se je na desni roki davkarju g. Antonu Kožarju v Metliki. Nahaja se sedaj v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji. Njegovo službo opravlja c. kr. oficijal g. A. Mušič iz Novega Mesta.

Ponesrečen železniški sprevodnik. Mej postajama Sava in Zagorje je prišla roka železniškega sprevodnika Fr. Robiča iz Maribora mej vrata železniškega voza, da se je sprevodnikov palec popolnoma zmečkal.

Iz Vevč. Občni zbor strokovnega društva bo zaradi zadržka še le nedeljo štiri tedne.

Iz Št. Jerneja se nam piše: Na praznik nedolžnih otročičev smo imeli prav lepo božičnico v šolskem poslopju. Zbrali so se stariši, šolska mladina, učitelstvo in dobrotniki pri bogato naklešenem božičnem drevescu. Vrstile so se s petjem razne deklaracije. Po končanem vsopredju nagovori g. nadučitelj K. Trost s prisrčnimi besedami

šolsko mladino in se zahvali blagim dobrotnikom za darove. Gospod župnik opominja mladino, naj posnema v življenju nebeskega Učitelja. Vso zimsko obleko je dobilo 45 otrok. Bog povrni obilno vsem dobrotnikom!

V spanju ponesrečil. V Ljubnem na Stajerskem je prišel delavec Tomaž Temel vinjen domov. V postelji je prišel kaditi cigareto in pri tem zaspal. Ko je spal, vnela se je postelja. Drugo jutro so ga dobili mrtvega in vsega ožganega.

Koncert društvene godbe je jutri na novega leta dan v restavraciji „pri Gambriinu“ (I. Kenda). Začetek ob 7. uri zvečer. Vstop prost.

Letošnji uspehi v loviščih so v raznih revirjih po deželi zelo zadovoljivi. Plen na ornah in zajcih je bil obilen. Da so potrebili lovcu množico zajcev, ustrezno je s tem tudi kmetovalcem, ki so jeseni in po zimi oškodovani na sadnih mladikah in poljskih sadežih.

Zopet poraz liberalcev. V furian-skih kmetijskih občinah so se doslej babato šopirili liberalci. Včeraj smo pa poročali o dopolnilni deželnozborni volitvi v gradiš- skih kmetijskih občinah in zabeležili v poli- tičnem pregledu, da je izvoljen učitelj Falconer, ki je zmagal kot protiliberalni kandidat. Njegov na- sprotnik liberalcev inženjer Jakob Anto- nelli je ostal v manjšini. Tu je zopet vzgled učitelstvu, da stranke s katoliškimi načeli učitelstvo resno upoštevajo in se ne igrajo pri volitvah z interesi učitelstva, kakor to delajo vse liberalne stranke.

408 oseb iztiranih je bilo iz Gorice tekotom preteklega leta.

Musica sacra. V četrtek 1. junusa rija 1903 v stolni cerkvi pontifikalna maša ob 10. uri: Instrumentalna maša v C dur zložil Ernst Bröer, graduale „Viderunt omnes fines terrae“ Anton Foerster, cfortorij „Tui sunt coeli“ Josip Haydn.

40.000 kron znaša glavni dobitok Dunajske loterije umetno obrt- nijskega društva. Žrebanje bo ne- preklicno dne 15. januarja 1903.

Ljubljanske novice.

Tuji gostje v Ljubljani. Sekcijski šef v naučnem ministerstvu g. Alfred vitez pl. Bernd se je včeraj mudil v Ljubljani in si v družbi dež. šolskega nadzornika g. sp. Končnika ogledal tukajšnje srednje šole. — Fml. Otm. ar. pl. Zawodsky, po- veljnik tretje artilerijske brigade, se je vče- raj zvečer pripeljal iz Gradca v Ljubljano in stanuje v hotelu pri slonu.

„Carniolci“, to so tisti mlečnozobi fan- tiči ali nemškonalonski „eisenponarji“, stra- šijo zopet po mestu. Trije vkup lazijo in se kažejo po mestu, pa le tam, kjer so bolj varni, in takrat, kadar so glave polne — al- kohola, drugače so prazne duha in korajža.

Na Sv. 3 Kraljev dan v „Katoliški dom“ 1. Čujemo, da namerava dne 6. januv. zvečer ob 6. uri prirediti ljublj. slovenska moška Marijina kongregacija zabaven v o- čer svojim članom ter njih rodbinam, h kateremu pa vabi tudi sploh vse somišlje- niki in prijatelje kršč. soc. organizacije. Ve- čer obeta biti vrlo zanimiv.

„Jahrwendfeier“ imajo danes ljubljanski turnarčki v kazini. Pri nji ima govor tudi dr. Binder, grozni ultragerman; zdaj bo sekundiral mu tudi lahko dr. Edvin Am- brosič, ki se je že preselil iz Ptuja v Ljubljano. Ljubljana je zopet bogatejša za enega „kern deutsch“ nacionala! Če bo pa tudi — njegova močnja bogatejša postala v Ljubljani, je pa debelo vprašanje!

Potom židovskega nemškega „Schul- vereina“ so se odkupili od novoletnih voščil v Ljubljani: Karol A. H. Sch. in, trgovce Leopold Cantoni, trgovce C. J. Hamann, trgovce Anton Ječminsek, Karol Karinger, Viktor Kantz, tr- govec Mihael Kastner, Jožef Klauer, trgovce Adolf Kordin, Peter Lassnik, Viktor Ranth, Josef Röger, Viktor Schifferer, Jos. Vinc. Kräuper, Karol Schrautner, Guido Stedry, Ernst Stöckl, V. Tönnies, Zeschko.

Izpuščene in najdene stvari. Pred ka- zino je našel mestni delavec Janez Strukelj zlato verižico. — Učiteljeva hči M. B. je zgubila v mestu zlato verižico z dvema sre- brnima svetinjama in z drugimi obeski. — Košček zlato verižice je zgubil včeraj Franc Jurda, stavec v Kat. tiskarni.

Tatvina. Predvčerajšnjim je bilo Mariji Jančar, kuharici na Zelenem hribu ob Do- lenjski cesti, iz podstrešne sohe ukraden

nov, volneno krilo, katero je tat takoj ne- sel k starinarju in je prodal.

Zaprli so brezposelnega delavca Janeza Pirmana, ker je na sumu, da je ukradel hlapca Janezu Zakovšku in Jan. Peklenku na Rimske cesti št. 19, kjer je prenočeval, srebrno uro in par čevljev. Slednje so do- bili pri njem, ure pa ne.

Povožen okoličan. Na Marijinem trgu je metlarški vajenec Franc Čeh danes opoludne z metlami, katere je peljal na vozičku, po- del na tla Lovrenca Zalaznika s Podsmreke. Mož se je nekoliko obotkel.

Božast vrgla je danes dopoldne na Mestnem trgu 14letnega Milana Velkavrha, sina kramarice na Starem trgu št. 16. Ko je prišel k sebi, so ga spremili domov.

Moč žganja. Luka Ulčar, delavec na Čer- nučah, se je včeraj popoldne tako napil „šnopa“, da je na cesti obležal in bil skup 9 ur nezavesten. Vsi poskusi zdravnikov, ga spraviti k zavesti, so bili brezuspešni. Ko je pijanost prespal, je prišel k sebi, in da- nes se počuti tako dobro, da si ga bode zo- pet privoščil.

Cekln namesto 20 vinarjev je dala vče- raj zvečer šivilja Alojzija Vrabč na Karlov- ski cesti št. 8 nekemu postreščaku, kateri pa ga je, ko je pomoto opazil, prinesel nazaj.

Poskušeni samomor v vojašnici V novi vojašnici ustrelil se je včeraj dopoldne s puško infanterist 27. pešpolka Anton Rathswohl. Zadel se je v prsa in je krogla nad sroem prodrila skozi život. Vzlic temu vojak še živi in zdravnik celó upajo, da mu bo- deje življenje oteži. Rathswohl, ki je imel na sebi že več kazni, je sedaj dobil spet pet dni zapore in iz strahu pred kaznijo se je hotel usmrtiti.

Hitro se je premislil umreti. Anton Inglič, delavec v tobačni tovarni, stanujoč v Štepanji vasi, je včeraj zvečer ob ¼ 6. uro z mostu na Poljanski cesti skočil v Gruber- jev kanal. Hotel si je sam končati življenje, toda v vodi se je skesal in je šel spet ven in domov. Ingliču se večkrat zmeša, ker je pred leti bil bolan za vročinsko boleznijo.

Amerikanci. Danes ponoči je z južnega kolodvora odpotovalo 47 oseb v Ameriko.

V mejnarodni panorami, pri katere vod- stvu in lastništvu vkljub raznim govoricam ne bo še nikakih prememb, je tekoči teden na vrsti res izredno zanimivo potovanje po znamenitih krajih srednje Indije. Večina slik predstavlja prizore iz življenja ondot- nega domačega prebivalstva, a vidijo se tudi razne stavbe, posebno razna svetišča in ori- ginalna bivališča v mestih in seliščih. — V naslednjem tednu nas povede panorama v Solnograd, Berchtesgaden ter solno- graško pogorje.

Kotiček za liberalce.

Počasi prihajajo na dan. Upravičeno „Slovan“ je razposlalo svoj list tudi duhovnikom in drugim našim somišlje- nikom na ogled. Zato pa seveda iz početka niso stopili na dan z vsem svojim programom. Vendar pa se spozna prava snov „Slova- n“ iz tega: V zadnji številki hvali dr. Tavčarjev napad na katoli- čanstvo v povesti 4000. „češ, da je „polna sarkazma, ironije in duhovi- tosti.“ V istini je polna predrznega zavi- janja. O dr. Pavlici pravi, da je zastopal načelo, s katerim se „Slovan“ ne strinja. Pred kratkim je pa „Slovan“ pisal, da je v njem prostora za vse struje, „razen za anar- hijo“. Ker dr. Pavlici v nazor gotovo niso bili anarhistični, je pač jasno, da tudi za katoliške nazore ni prostora v „Slovanu“. Pač pa slavi „Slovan“ Zolo „prvobornitlja modernega slovanstva in neukrotljivega govornika resnice in pravice“. Mislimo, da se zdaj pozuamo.

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče.

»Poglavci«.

Sinočna repriza te velike opere nas je v vsakem oziru zadovoljila. Ako vpoštevamo naše vsestranske razmere, moramo častitati odboru slov. gledališča, da se mu je tako dobro posredila vprizoritev te mnogo zahte- vajoče dramatične opere. Solisti so bili si- noči na višku, prav tako sta nas zadovoljila zbor in orkester.

Pri sinočni reprizi so se odlikovali zlasti gospodje, v prvi vrsti g. Vlček, dalje g. Hašler, v katerem smo imeli priliko spoznati dobrega peva in boljšega igralca kot pri drami, dasi nas je mnogokrat spo- minjal na svojega Vaška v „Prodani ne- vesti“, ter gospodje Aschenbrenner, Kralja Hajek. O gospodu Polašku u- dosedaj še ne smemo pričakovati, da bi mogel prevzeti daljše vloge. Primadona gospa Hanuš Svoboda se je od- likovala v petju in igranju. Opera je bila sicer nekoliko skržena vled bolezni gospo- dične Prochazkove, vendar je odšlo mnogo- brojno občinstvo zadovoljno iz gledališča.

Jutri popoldne „Lumpacij Vaga- bund“, zvečer „Prodana nevesta“.

— V soboto zvečer repertoarna igra raznih gledališč na Dunaju „Anatolov dvoj- nik“.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Gluh pastir. Užitkar Jože Rebec v Parjah je mimogrede zapazil, da je živina, katero je pasel 80 let stari Tone Penko, za- šla na svet njegovega sorodnika Jan. Rebeca. Vled visoke starosti je umevno, da pastir ni slišal Rebečevega klika, danaj živino zavrne, kar je tega tako razjezilo, da je priskočil k Penkotu in ga precej trdo za vrat stresel. Penko udari napadalca s tanko šibo, a to Rebeca še bolj ujezi, pobral je z železom okovano otko in z njo udaril starega pastirja, da je pal, in ga na tleh ležečega še nekoliko obrcal. Obsojen je bil na štirinajst dni za- pora. — Denar s o m u k a z a l e. Neža in Ivana Leskovec imele sti nekaj prihra- njenih kronic, katere sti hodile kaj rade gledat in štet. Neko nedeljo oktobra me- seca je Neža Leskovec pokazala tudi hlapcu Janezu Arharju svoj denar, in ker je ta do- bro vedel, kje leži ključ od skrinje, je drugi dan obema pobral ves denar (bilo je nekaj čez 30 kron) in izginil, ne da bi bil go- spodarju prej službo odpovedal. Poškodo- vane so ga došle v Borovnici, a ko jih je Arhar spoznal, je zbežal. Sodišče ga je tat- vine krivim spoznalo in obsodilo na en mesec težke, s postom na teden postrane ječe. — Iz vršila na prodaja z ovi- rami. Pri posestniku Janezu Gogalu v Studenčicah so dne 29. avgusta eksekutivno prodali enega prašiča. Ko ga je kupec hotel odpeljati, začel je kričati Gogala, da nje- gove živine ne bo noben jemal, ter je kupce razpodel in pozneje dejansko napadel. Sodni dvor ga je obsodil na štiri mesece težke ječe. — V palec je ugriznil France Grašek, posestnikov sin v Domžalah, Ceneta Habbjana, ker ga je ta za obleko zagrabil. Obsojen je bil na štiri mesece ječe. — Svojega svaka pretepel. Dne 12. oktobra prišel je hišni gospodar Antona Remsa, delavec v Kosižah, k batarju Antonu Žumru češ, da naj gre mirit razgrajajočega svaka. Ko pride Žumer s svojim očetom, ga Rems prične zmijati z raznimi psovkami, kar je Antona Žumra tako razjezilo, da ga je z nekim okleškom po glavi udaril. Ob- sojen je bil na 14 dni ječe. — Prašiče je pripeljal s Stajerskega. Luka Kotnik, posestnik v Pobreju trguje s prašiči. Dne 6. septembra je pripeljal 13 prašičev čez Cernivec iz Stajerske na Kranj- sko. Deželna vlada za Kranjsko izdala je pa vsled prašičje bolezni prepoved za uvoz prašičev. Pri obravnavi se je dognalo, da je županstvo dva dni kasneje to prepoved razglasilo, predno je Kotnik domu prašiče prignal; bil je oproščen. — Preveč za- računal za vožnjo je posestnik Janez Smolej posestnici Ivani Plemelj iz Slatine; dne 18. novembra prišla mu je vožnjo plačat in rekla, da je malo preveč računil. To pa je Plemelja tako raztogotilo, da jo je začel psovati ter jo je iz hiše za- podil. Konečno jo je hotel še s kolom uda- riti. Udarec je odvrnila, a si pri tem po- kvarila kost na roki. Sodni dvor ga je ob- sodil na en mesec zapore. — Štiri krone mu je ponujal, če ga izpusti. Edvard Leitgeb, delavec z Viča je sedel dne 18. septembra pri dunajski mitnici na klopi ter kruh in češplje jedel. Mimo pride Janez Slivnik, tovarniški delavec ter ga brez povoda udari; nato ga vleče do Graj- žarjeve hiše ter ga vrže dvakrat ob tla tako, da mu je ramo prebil; potem je izzval uslužbenca tramvaja rekoč, da jih bo doli pometal; tudi na južnem kolodvoru je ljudi izzval. Slivnik je pri aretaciji ponudil štiri krone, če ga izpuste. Obsojen je bil na 18 mesecev težke z enim postom in trdim le- žiščem na teden poojstrene ječe. — 22 vreč cementa je vzel Evgen Piazza na Jesenicah Janezu Buderu v tatinski družbi, ter ga prodal; vrednost cementa je znašala čez 70 kron. Obsojen je bil na šest mesecev težke z enim postom in trdim ležiščem po- ojstrene ječe.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Zopet štrajk v Barceloni. Veliko število delavcev različnih obrti, ka- kor tudi osobe na vlakih severne železnice v Barceloni so stopili v štrajk. Mnogo de- lavcev je preprečilo svobodo dela. Policija je zaprla mnogo oseb. — Rodbina zgo- rel. V Londonu je v mestnem okraju Stepny zgorela neka prodajalnica. Lastnica prodajalnice je s svojimi peterimi otroci v ognju zgorela. — Zblaznel radi ve- likih izgub na borzi je hrvaški po- slanec veleposestnik Jožef pl. Kiebach. — Ponesrečena igralka. Dvorna igralka v Monakovem gđ. Lisol je padla raz nekega balkona in obležala nezavestna. — Eksplozija v gledališču se je primerila v Budimpešti. Neki igralec in

režiser sta bila tako ožgana, da so ju morali prepeljati v bolnico. — Nadvojvoda Oton ponesrečil. Nadvojvoda Oton je na nekom svojem posestvu pri Vöslavu sekal včeraj drevesa. S sekirami je močno vsekalo v levo nogo. Nadvojvoda so prepeljali na Dunaj in mora sedaj ostati v sobi. — Saška prestolonaslednica Lujiza je včeraj naznanila saškemu dvoru, da se ne vrne več na dvor in da ne mara več živeti s prestolonaslednikom. Saški prestolonaslednik je uležel tožbo za ločitev zakonca. Kralj izda prihodnje dni razglas, s katerim se princezinji Lujizi odvzamejo vsa dostojanstva. Princezinja Lujiza menda hoče izstopiti iz katoliške cerkve. Otrokom princezinje so dejali, da je njihova mati bolna. — Dar španski policiji. Poleg 25.000 frankov, ki so bili razpisani za onega, ki dobi Humbertove, dobi španska policija še 15.000 frankov posebne nagrade. — Samomor 13letne deklice. Pri Kornuburgu je skočila v Donavo 13letna šolarica Leopoldina Bittner, ker je oče grdo ravnal z njo. Mati deklice je letos umrla. — Predsednik Roosevelt se je te dni boril v nekom klubu. Dobil je vsled nepredvidnosti generala Wooda rano nad desnim očesom. — Prepovedano kajenje v laški armadi. Neki laški list poroča, da je častnikom laške armade prepovedano kaditi v službi in sploh v javnosti. Samo doma smejo kaditi. Meštvo sme v vojašnicah kaditi samo ob za to določenih urah. — Odvetnik pobegnil. Iz Radantza v Bukovini je pobegnil odvetnik dr. Feingold. Poneveril je 30.000 kron. — Nov način snajenja hišne oprave bo z novoizumljenim malim strojem, ki, ako se gre z njim preko oprave, vseava v se ves prah, ne da bi se po sobi pršilo, kakor pri snajenju s krtačami. — Mascagni obdolžen ponesrečenja. Iz New Yorka se poroča, da je Mascagni obdolžen ponesrečenja. Njegov podjetnik ga dolži, da je dohodek nekega koncerta v znesku 5000 dolarjev porabil v to, da spravi svojo družbo domov. — Proti protestantskemu obhajanju s kelihom so se izrekle danske zdravniške zbornice, češ, da je zdravju škodljivo. — Pisalni stroj za slepce je iznašel francoski inženir Dussard. — Samomor poslanca. V Parizu se je ustrelil senator Garran de Balzan. — Mož ustrelil ženo. V Budimpešti je ustrelil delavec Franc Novak svojo 16 letno ženo, ker ga je zapustila in potem še samega sebe. — Cirkus Barnum & Bailey je odposlal v Pariz svojega odposlanca, da angažira gđ. Eno Humbert, katero so oblasti izpušile, ker ni udeležena pri sleparijah svojih sorodnikov.

Porotniki, ki niso porotniki. V Novem Sandecu v Galiciji so zalotili celo tolpo originalnih lopovov. Ti lopovi so se potikali po sodnem poslopju, kjer so se vršile porotne razprave ter so obtožencem in njihovim sorodnikom izvajali znatne svote denarja na ta način, da so se izdajali za porotnike in so se obvezali, da bodo glasovali za rešenje obtožencev. Glava tem »porotnikom« — sleparjem je bil zakotni pisec Josip Mirak, ki je bil že osemnajstkrat kaznovan.

Poskušen samomor — s črnolom. 16letna Suzana Szabo v Budimpešti si je radi nesrečne ljubezni hotela vzeti življenje. Izpila je nič manj kakor tri decilitre črnila. Našli so jo nezavestno ležati. Poklicani zdravniki so konstatirali, da si je radi preobilo zaužitega črnila pokvarila želodec.

Na poti po božična darila zmrznila. Iz okolice Arada podala se je na sveti večer v Arad kmetica M. Doga, da nakupi svojim otrokom božičnih daril. Na povratku se je utrujena vsleda ob cesti, hotel se odpočiti. Pri tem je zadremala in zmrznila sredi božičnih darov, namenjenih za njene otroke, ki so zaman pričakovali dobre matere. Drugo jutro so ljudje mrtvo mater pripeljali ubogim otročičem.

Svatováclavska. Sedaj je odločeno, da svatováclavska založna ne pride v konkurz. Vse dolge prevzame novoustanovljena banka z omejenim poroštvo »Düvera« (zaupanje). »Pravo lidu« se jezi in norčuje z znanim: »Le roi est mort! Vive le roi!« Nejasno je vsekakor, kje bodo vzeli še manjkačje 3 milijone. Menda so le na tihem zložili isti, na katere se je že sprva veliko upanje stavilo: višje duhovenstvo in šlehtaj.

Deficit deželnega proračuna Češke za 1 1903 znaša 6.000.000 kron. Listi se humoristično tolažijo: Tolik vendar ni, kakor pri »Svatováclavski«.

Defraudacije. 300.000 K je poneveril mestni hranilnici v Rottemannu na Gor. Stajarskem nje bivši knjigovodja Emil Kmetič, ki je popolno samostojno vodil blagajno. Defraudacije je izvršil, kot sam pravi, s pomočjo hišnega posestnika Alojzija Mentitscha. Oba so prišli. Resni zaklad posojilnice znaša 600.000 K. Denar je poneverjal v dobi od 1. 1884 do 1894. — Obenem je Kmetič poneveril pri posestniku vit. Guttmannu kot njegov upravnik 160.000 K. — V berlinski

narodni banki je nje drugi predstojnik poneveril vrednostnih papirjev v znesku 95.000 mark.

Prepoved — jarmov za vole. C. kr. namestništvo v Pragi je na prošnjo mnogih društev zaukazalo, da se od 1. januarja 1903 naprej v celi češki deželi več ne smejo rabiti volovski jarmi, v katere sta vključena po dva in dva vola. Vprega goveje živine mora biti povprek enaka konjski z »homotom« in »vago«. Sedaj je proti temu ukazu ugovarjalo mnogo občin in kmetijskih društev. Ali namestništvo ostalo je trdno. Dovolilo je le, da se v tistih občinah, katerih zastopi posebej za to prosijo, smejo rabiti stari jarmi še, a le do konca leta 1903.

Plemeniti defraudant. Iz Lvova je pobegnil uradnik namestništva vitez pl. Oczosalski. Z raznimi manipulacijami si je na sleparski način pridobil 200.000 kron, katere je odnesel v Ameriko.

Odvetnik na begu. Odvetnik dr. Antal, sin vseučilišnega profesorja v Budimpešti je ogoljufal stranke za 150.000 K in pobegnil v Ameriko.

Carrie Nation v nevarnosti. Iz Amerike se poroča: Vlak Black Diamond Express, na katerem se je znana protialkoholna Carrie Nation vozila, se je ponesrečil nedavno v bližini Jersey City. Dvajset oseb je bilo ranjenih, med njimi tudi Carrie. Nihče ni bil smrtno nevarno pobit.

Praznovorni Berolinci. V Berlinu obstoji ubožna komisija, ki je štela 13 članov. Radi te nesrečne številke pa noben izvoljenih ni hotel sprejeti izvolitve. Razpor končal se je s tem, da se je izvolil še 14. član in domovina je bila rešena.

Lev Tolstoj. Francozinja gospica Mal let pripoveduje o pogovoru, ki ga je imela pred kratkim s slavnim ruskim pisateljem Tolstojem v železničnem vozu. Mallet je potovala proti Tambonski guberniji in na postaji v Moskvi vstopil je v njen voz neki starček s sivo brado; ogrnjen je bil s kmečko suknjo in nosil je visoke škornje. Gospica je vrela francoski list in ga čitala. Starček, ki je sedel nasproti, jo je vprašal, če je Francozinja, in ko mu je ta pritrdila, razvil se je med njima živahen razgovor, med katerim jo je starček vprašal, če pozna spise Tolstojega in Turgenjeva in kako sodi ona o prvem. »Tolstoj mi ni všeč«, odgovorila je gospica. — »In zakaj?« — »Ker je pesimist in ki vidi v vsem človeškem življenju le črno; jaz pa vidim, da je na svetu mnogo dobrega.« — »Vi gospica ste mlada; v vaših letih vidi človek vse v cvetju; ko se človek postara, prepiča se, da je na svetu polno zavisti in krivdičnosti. Tolstoj je skušal na človeštvo blagodejno vplivati, pokazati človeštvo, kje je resnica življenja.« — »Doveda se mi, da tega ideala ni mogoče uresničiti; kakor sem razumela, hoče Tolstoj razrušiti mnogo obstoječih ustanov, kar se mi pa ne zdi izvedljivo.« — »Meni se pa dozdeva, da se on trudi v prvi vrsti, da bi zboljšal človeško čustvovanje. To, kar vi imenujete ustanova, to ni nič drugega, nego predstava obstoječih družabnih slabosti. Nekdaj je bila tortura; danes je orodje torture shranjeno v muzejih. Ni morda dokaza v tem o napredku človekoljubja?« — Francozinja ni vedela, kaj odgovoriti; v tem trenutku se je ustavil vlak na neki postaji. Stari potnik je vstal, pripogibal se nekoliko pred spremljevalko in jej rekel: »Dovolite, da se Vam predstavim: Lev Nikolajevič Tolstoj. Nato je naglo zapustil vlak in izginil med množico prejšnjega je mogla priti k sebi iznenadena Francozinja.

„Puhsball“ — novi šport. Pražani so res športni ljudje, kakor Amerikanci. Kmalu bo pozabljena »kopana« in »ski«, sedaj je v Ameriki puhsball (izgovori »pešbal«) v modi, a ga že tudi v Pragi imajo, »velmič« mu rečejo (vel = velik, mič = žoga). Ta »velmič« je žoga (krogla iz kaučuka) v premerju 2 metrov, tedaj visoka kakor največji mož. Igra se na velikem travniku, kakor smo se nekdanji otroci »svinjali«. Celi prostor je z ravnno črto razdeljen na dva dela. Na vsaki strani je 8 mož. Kateri stranki se posreči velmič spraviti 8 krat na polje nasprotnikov, je zmagala. Naloga vsake stranke je tedaj odbijati velmič. Odbija se pa ali s potiskanjem ali pa tudi z dviganjem in metanjem. Igra te velike deca je veleznimiva — orjaška igrača!

Profesor Masaryk ustanavlja so-pet novo vero. Znan profesor Masaryk iz Prage je predaval v Bostonu v društvu »Historical Unitarian Society« o gibanju »Proč od Rima«. Rekel je, da je on tudi »Proč od Rima« in da tudi drugi Slovani, zlasti Čehi, kažejo že velike začetke tega gibanja. Nato je pa sklenil: »Čas je, da se ustanovi društvo vseh modernih nabožnih mislecev. Svet potrebuje enote, potrebuje v resnici unitarskega nabožnega temelja.« Prav dostavljajo k temu »Katoliške Listy«: »Radi bi poznali tisti unitarski temelj, na katerega hoče Masaryk svet postaviti, in kaka bo ta edinost med njegovimi nabožnimi mislitelji. Če se ti kdaj zedinijo v svojih verah, pa še mi k njim pristopimo. Dotlej nam naj gosp. pro-

fesor dovoli, da ostanemo še vedno člani prave katoliške cerkve.«

Serum proti tifusu iznašel je pariški profesor Chautemes, ki je, proučivši tifus v Egiptu, iznašel sredstvo proti tej strašni bolezni. Zdravniki trdijo, da so bili njegovi vspehi v Kahiru upravi izvanredni in da je Chautemesovo serum gotov lek proti tifusu.

Poljedelska predavanja v vojašnicah bi bila jako želeti, ker bi tako kmečki sinovi tudi kot vojakji obdržali veselje do svojega stanu. O tem že razmišljajo v drugih državah, samo v Avstriji ne.

Koliko prepleše plesalka na plesu? Statistiki so izračunali, da prava plesalka, ki ne zamudi nobenega plesa od 10. zvečer do 5. ure jutraj, naredi 56.000 korakov v 7 urah. Prehodila bi daljavo 46 kilometrov v tem času. Pri valčku prehodi plesalka daljavo 1 kilometra, pri kvadrili 2 km., pri mazurki 900 in pri polki 800 metrov.

Psi raztrgali so kovinarska pomočnika Josipa Püschla in Filipa Graner, ki sta bila na popotovanju. Prišla sta na dvorišče kmeta Franciška Babosa v Peterjah na Ogrskem, ko so ljudje že spali in so bili spuščeni raz verige štirje psi. Ko sta potnika na dvorišče prišla, napadli so jih psi in jih tako obklali, da sta v nekaj urah obadva pomočnika bila mrtva.

Društva.

(Odbor »Kat. pol. društva za kočevski okraj«) sklicuje občni zbor imenovanega društva v nedeljo 4. jan. 1903. ob pol 4 popoldne v Ribnici v dvorani hotela »Arko«. Dnevni red: 1) Nagovor predsednikov, 2) Poročilo tajnikovo, 3) Volitev novega odbora, 4) Poročilo poslanca g. dr. Susteršiča o drž. in dež. zboru, 5) Slučajnosti. V Ribnici, dne 30. decembra 1902.

(Društvo »Zvezda« na Dunaju) imelo bode svoj tretji redni občni zbor v nedeljo 4. januarja 1903 v dvorani »Wiener Ressource«, I., Reichsstrasse 3, ob 5. uri popoldne. Po običnem zboru sledi zabava s prijaznim sodelovanjem gospic Zmrzlikar in Pirc, tamburaškega zbora sl. hrvatskega društva »Prosvjeto« in društvenega pevskega zbora pod vodstvom gospoda Vinko Krušiča. Slovenski gostje dobro došli!

(Bralno društvo v Železnikih) je 28. t. m. na občnem zboru imenovalo častnim članom g. Al. Jarca, sedaj duh. pomočnika v Slavini.

(Trilogia) ali trojni praznik se je vršil v nedeljo zvečer pri č. šolskih sestrah v Mariboru. V prvem delu se je z govorom in petjem slavila 25 letnica slavnega vladajočega papeža Leona XIII. V drugem delu se je vršila svečanost, ki je bila koncem sept. t. l. izostala zaradi otroških bolezni. S prav navdušenimi deklamacijami, s pesmimi in živo podobo »Jakobove lestvice« poveljevale so pridne gojenke imendan prevzvišenega knezoškofa dr. Mihaela Nappotnika, ki so se na splošno radost prikazali pri večernicah v cerkvi č. šol. sester, kjer se je vršil »trojni praznik«. Zadnji del veljal je »božičnice« gojenk č. šolskih sester, ki so k petju in deklamacijam predstavile izvrstno še dve živi podobi: »Angelji pri jaslicah« in »Sveća družina v Nazaretu«. Zato so pa tudi čule č. sestre, kakor njihove gojenke, obilne pohvale iz ust premisljivega knezoškofa, ki so poslednjič lastno-ročno delili božnih darov navzočim č. duhovnikom, hišnemu zdravniku, bl. gosp. dr. Ipavcu in njegovi soprogi, vsem gojenkam in tudi vsem hišnim uslužbencem. Bil je res večer nekaljenega veselja!

Darovi

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 20. do 30. decembra poslali prispevke p. n. gospoda in društva: Uredništvo »Slovenca« 199-50 K, upravništvo »Slov. Nar.« 75-10 K, gostje »pri Kendi« v Kamniku iz nabiralnika 10-20 K, župnik Andrej Gliube v Ormožu za »Ormoške spomine« 4-10 kron, župnik Dav. Meško pri Kapeli 2 K; posojilnici: v Metliki 20 K, v Krškem 20 K; podružnice: za Kotmarovec in okolico 20 K, moška in ženska v Celju 873-02 K, župnik J. Ramoveš za Poljane 40 K; darove Mohorjanov so poslali: župnik Greg. Presečnik na Frankolovem 3 K, župnik Fr. Pečnik v Podgorju pri Slov. gradu 12 K; božično in novoletno darilo so poslali: ženska podružnica v Kranju 70 K, župnik Al. Kummer 2 K, okrajni tajnik Jos. Pichler 1 K, nadučitelj Fr. Lavtičar v Smartnem pod Smarno goro 2 K, moška podružnica v Kranju 53 K, podružnica za Zatičino in okolico v Višnji gori 51-30 K, sodnijski adjunkt dr. Silvina Hrašovec v Mariboru 10 K, podružnica v Kranjski gori 80 K (po »Slov.«), župnik Ign. Leban v Batujah 4 K, Leopold Kofol v Cepovanu zbirko 6-70 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Marljivi blagajnik podružnice sv. Cirila in Metoda v Višnji gori gosp. Josip Skufca, posestnik ravnatov, je nabral v Višnji gori in okolici svoto 51 K 30 v, katero so darovali kot odkupnino od novoletnih vočil: K. P. 10 K, Texter 5 K, po 2 K: Cik, Fatur, Ferlič, Jendič, Kiofutar, Omahen, Skerbin, Josip Skufca, Terbuhovič; Pečjak 1 K 50 v; po 1 K: Benkovič, Fily, Kurent, Leskovic, Matekovič, Pirnat, Srpan, Taučer, Thomann; po 60 h v: Frau, Kralj, Mišnaš, Perko; po 50 v: Ter. Zupandič; po 40 v: Arhar, Blažič, Fraznik, Lužar, Peček, Potokar, Fr. Skufca, Zure; po 30 vinarjev: Bregar, Rupnik, Ter. Skufca; po 20 vin.: Dolenc, Novak, Sevshek, Josip Zupandič.

Telefonska in brzjavna poročila.

Nagodba nerešena! Državna zbornica se mora razpustiti!

Dunaj, 31. dec. Zaradi neuspeha pri nagodbenih obravnavah sta imela včeraj zopet na izrecno željo cesarjevo avstrijski in ogrski ministerski predsednik razgovor v hotelu Sacher. A tudi ta razgovor ni izpremenil položaja. Danes dopoldne sta bila oba poklicana k cesarju k posebni avdienci. Čuje se, da jima je cesar zopet naročil, da morata vse poizkusiti, da se nagodba sklene. Od ogrske strani se poroča: Ogrski min. predsednik Szell je odločen, da se danes položaj razreši. Danes se mora odločiti, ali pride do nagodbe ali ne. Potem gre Szell takoj v Budimpešto.

Dunaj, 31. dec. Dočim »Fremdenblatt« javlja, da ni še nikake ministerske krize, pač pa da so samo velike težave glede nagodbe, javlja »Zeit«, da se bo danes ob 4. uri popoldne sesel ministerski svet, ki bo formalno sklenil demisijo kabineta. Cesar demisije ne bo sprejel. Upanje na parlamentarno rešitev nagodbe bo tem manjše, čim bolj se bo z odločilnega mesta hotelo vplivati na Körberjevo ministerstvo v korist ogrskemu ministerstvu.

Dunaj, 31. dec. »Mittagszeitung« poroča iz Prage: V tukajšnjih krogih, ki poznajo mnenje na najvišjem mestu, se govori, da je tam silna nezadovoljnost z velikimi strankami državne zbornice. Resno se misli na to, v najkrajšem času državni zbor razpustiti. Počakati hočejo samo še uspeha nemškočeških pogajanj. Priprave za brezparlamentarno dobo so že narejene in so tudi vlade posameznih kronovin že dobile dotična navodila.

Berolin, 31. dec. Saksonski prestolonaslednik hoče svoj zakon s prestolonaslednico razdreti. Mudi se mu posebno zato, ker bi utegnula ona v najkrajšem času že postati — kraljica, ker je saksonski kralj nevarno bolan.

Dunaj, 31. dec. Grof Lamsdorff je bil danes sprejet pri nadvojvodu Franu Ferdinandu, kateri je danes popoldne njemu na čast priredil obed. Jutri da grof Lamsdorff obed v hotelu Sacher. Lamsdorff je jako zadovoljen s pogovorom, katerega je imel z grofom Goluchowskim. Avstrija in Rusija skleneta baje ugodne trgovinsko-politične zveze ter bosta skupaj energično nastopili na Balkanu proti Turčiji.

Dunaj, 31. dec. Pred tukajšnjimi porotniki se bo moral te dni zagovarjati čevljarski pomočnik Franc Kuršner, ker je umoril svojega nezakonskega otroka. Otrokovo mater so zaprli, ker so jo obdolžili detomora, sedaj so jo pa izpustili, ker se je dognalo, da je morilec otrokov oče, ki je umor izvršil brez vednosti svoje ljubimke.

Dunaj, 31. dec. (C. B.) »Wiener Zeitg.« objavlja šestmesečni budgetni provizorij do 30. junija 1903, uveljavljen s cesarsko naredbo s pomočjo § 14. — Nadalje objavlja potrjen drž. zakon glede državne podpore občinam in zasebnikom, ki so trpeli vsled uim. Konečno se objavlja naredba celokupnega ministerstva, s katero se od 1. jan. 1903 nekateri kraji v zadevi aktivitetne doklade državnih uradnikov pomaknejo iz 4. v 3. razred.

Opatija, 31. dec. V kopališču An-
golinia se je danes popoldne pričelo
tekmovalstvo v plavanju v prostem morju.
Draždane, 31. dec. Zdravstveno
stanje saškega kralja je vedno bolj
vznemirljivo. Kralj je vedno bolj slab.
Budimpešta, 31. decemb. (C. B.)
Kljub včerajšnjih zopetnih dogovorov mi-
nistevskih predsednikov Körberja in
Szella je položaj popolnoma negotov,
vendar je v najkrajšem času pričako-
vati odločitve. Szell je odpotoval danes
popoldne z Dunaja v Budimpešto radi
običajnih novoletnih sprejemov.

Meteorološko poročilo.
višina nad morjem 508-2 m, srednji tlak 736-0 mm

čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celsiju	Vetereci	Nebo	Padevina v 24 urah v mm.
30. 9. zveč.	720-5	5-9	sr. zah.	oblačno	
31. 7. jutro.	717-8	5-5	sr. jug.	dež.	12-8
31. 2. popol.	720-1	6-7	sr. jizah.	sk. obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 6-5°, normale -2-6°.

Odgovor.
na odprto pismo v „Slovenskem Na-
rodu“, dne 17. decembra 1902 šte-
vilka 289

Bil sem po poklicu odsoten, zato odgo-
varam malo pozneje.
Najprvo moram konstatirati, da tega
odprtega pisma v „Narodu“ ni pisal gosp.
Franjo Šolar, ker ni toliko zmogel; to so
skrpicali drugi, zato pa ta nestvor nima dru-
gega namena nego ostrašiti vse na okrog,
da bi se nihče ne upal približati in započeti
rešilne akcije delavcem na pomoč. Prvi strel
je sprožil name, v strah in grozo drugim.
Nočem odgovarjati jednostavno z besedami
»ni res«, »res pa je«, nego svet naj sam
presodi moj »čudni značaj« in izve pravo
resnico.

»Pogubne« akcije za žebljarsko obrt ni-
mam započel jaz, pridružil sem se samo hva-
levrednim idejam resnih mož in tistim fak-
torjem, kateri ravno skušajo re-
šiti žebljarsko obrt iz pogube;
da tako ne more več dalje, o tem ste i Vi
sami do dobra prepričani. Zadruga ideja mi
je bila vedno sveta naloga, vsled česar sem
bil pogostokrat napaden, češ, da hočem spravi-
ti vse pod plašč zadruga, katero so usta-
novili gospod župnik Hönigman, g. župan in
več drugih dobro mislečih mož v Kropi.
Ustanovitelj sam je odstopil, župan je od-
stopil, zapustili so Vas in drugi možje. Ka-
kor jaz, tako so še vsi ti možje, kakor prej
še danes uneti zagovorniki
zadrugi, žal, da ne več
Vašega.

Namesto da po časopisih napadate, raje
povejte, zakaj se je umaknil ustanovnik Vaše
zadruga? O tem premišlujte in bodite hva-
levni temu plemenitemu in nesebičnemu
možu, ker ta Vam je izprosil največ subven-
cij od raznih strani. V zahvalo pa ste ga
surovo napadali v javnosti. Da sem pristal
katoliško-narodne stranke, to rad priznam,
ker sem še danes tisti, kakor sem bil reči-
mo pred 35 leti; a da s'e se Vi pa kar čez
noč prelevili v pristala nasprotno stranke,
to je stvar Vašega značaja. Umazane domače
konkurence Vam nisem vstvaril in podpiral
jaz, ta je vzrasla v času, ko še svojega imena
niste znali podpisati. Ob času, ko se je v
Kropi ustanovila zadruga, jaz nisem imel
najmanjšega vpliva na sedanjo »svako«, to
je Vam kakor meni znano, in ne morem
pomagati, ako ni pristopil k zadrugi. Vpra-
šam pa Vas: Kje pa je zadruga? Keč je
ravnatelj? Kdo jamči za vse slučaje? Plačani
uslužbenec brez posestva ne more zastopati
zadruga. Kdor nima nič zgubiti, temu je pač
vsejedno, ali je kaj dobička ali nič, najmanj
pa mu je skrbeti za žalostno osodo delav-

3. Zadruga je rapidno padla s cenami, še
bolj ko drugi samostojni podjetniki. Divja
konkurenca je železno obrt pritirala na rob
propada. Zato pa so se jeli vtikati v te po-
reče razmere in stvari ljudje, ki imajo več
pojma in razuma od Vas. Tem sem se pri-
družil tudi jaz, ker mi kot posestniku in
davkoplačevalcu Kroke in Kamnegorice ne
more biti vse jedno, ali moj dom procvita
ali propada.

V to akcijo je prva posegla slavna trg
n obrtniška zbornica, katera je temeljito po-
učena o obstoječih razmerah. Kakor mi vsi,
ko je tudi ta uverjena, da na ta način ne
bo več dalje. Zato je posredovala, sklicala
se obrtne podjetnike v Kropi in Kamnegorici
in z njimi trikrat se posvetovala v tem
mislu, da se združijo in da že enkrat po-
eha divja konkurenca v teh dveh krajih.

Pravilnik je bil od trg. in obrtniške
bornice tako temeljito in hvalevredno pre-
učil, da so mu vse stranke (tudi moj
svak«, po Vaše »le en gospodar«) pritrile
i zapisnik podpisale. Mnogi revni možje, ki
aj premorejo, si se hoteli na ta način za-
ovzdigo železne obrti in obstanek delavstva

zdravstva. Glavnica tega skupnega zadruga
podjetja bi bila dosegla do 200 000 kron.
Zasijala je toraj delavstvu in obrtniku rešilna
zvezda, pa žalibog otemneti je morala. Cui-
ste in strmite! Dvignil se je tisti,
za delavstvo in napredek »vne-
ti« Franjo Šolar in izjavil, da
zadruga, katero on zastopa,
ne pristopi! Oa pač kot zasebnik. To
se pa pravi toliko, da bo imel pravico po-
gledati v knjige in cene. Zadruga pa
bode pod njegovo patronanco
še nadalje od vseh strani podpi-
rana divjala s konkurenco proti
novemu hvalevrednemu za-
družništvu.

Toraj gospod Franjo Šolar! Keč je tu
razbil koristno delo? Keč tu izkorišča de-
lavstvo in vodi do pogina? Keč je tu za
zadrugo organizacijo in keč proti? Keč
hoče procvitati na troške revnega delavstva?
Ali mar moj »svak«, ki je bil ravno na moje
prigovarjanje res vnet za to idejo poštenega
zadrugištva in pripravljen založiti velikans-
ko glavico. Gotovo Vas je strah, ker je
ekse, baron Hein zvedel resnico? Ker smo
govorili, o tem se gospod deželni predse-
dnik lahko prepriča in poizveduje pri t. g.
in obrtniški zbornici, pri delavcih in
drugih podjetnikih. Skoraj
pa ga bode v resničnosti vsega povedanega
poučila bližnja bodočnost. Vrlo dobro je
odgovoril g. župan iz Kroke, ki je dejal:
Jaz sam sem bil izpočetka največ zago-
vornik in zvest član žebljarske zadruga;
ko sem pa sprevidel, da se ne postopa v
smislu za splošni blagor, sem pa odstopil,
in tako so storili skoraj vsi za menoj in
slednjič tudi sam ustanovitelj gosp. župnik.
Gospod Šolar! Ali menite, da me bode z
odprtimi pismi ustrahovali, kakor šolarčka,
ali da Vas bodem hodil vprašat, če smem
ubogim delavcem, ko skrbje za svojo bo-
dočnost, sestaviti kako petico?

Ako pa je Vam in oblastvom všeč, po-
trudil se bodem zaradi »sladkega prosekara«
pregovoriti »svaka«, naj takoj zadrugi, ozi-
roma Vam na ljubo odpove delo 200 de-
lavcem in njihovim družinam odvzame kruh,
da bode po 50 terih osrečili še teh
dve stot!

Gledé »sladkega prosekara« in dobre
večerje pa Vi kar molčite, ker ljudje dobro
poznajo Vas in mene, in vedo, komu se
večkrat zmedejo noge in jezik. Ali menite,
naj Vas vprašam, v kateri gostilni si smem
naročiti kozarec vina in večerjo in morda
pri Vas prositi dovoljenja, če sme vsaj v
nedeljah moja žena obiskati svojo sestro in
jaz svojo mater v Kropi. Nizkotno pisavo
pa najbolj osvetljuje tisti — »hapa« — s
katerim vlačite v javnost telesne hibe svo-
jega najbližjega. Javnost naj sodi, je li s
takimi ljudmi nadaljna polemika še mogoča.
Kamna gorica, 26. decembra 1902.

Ig. Zupan,
orglarski mojster in posestnik.

1470 1-1

Tužnega srca naznanjamo vsem sorod-
nikom, prijateljem in znancem prežalostno
vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oče
in stari oče, gospod

Leopold Tušar,
c. kr. žgalniški paznik v pokoju

danes dne 30. decembra t. l. ob 1. uri zjutraj
po dolgi in mučni bolezni v 76. letu svoje
starosti, večkrat previden s sv. zakramenti
za umirajoč, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predragega rajnega bode v sredo
dne 31. decembra t. l. ob 1/2 5. uri popoldne
v hiši žalosti blagoslovljeno in potem na po-
kopišče pri sv. Križu k večnemu počitku
vloženo.

Sv. maše zadušnice se bodo brale pri
sv. Barbari.

Prerano umrli bodi priporočen v blag
spomin in pobožno molitev.

Idrija, dne 30. decembra 1902.

Žalujejo ostali.

1427 1-1

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom
in prijateljem žalostno vest, da je naš nad
vse ljubljeni brat

Franc Gogala
bivši c. kr. orožnik

po dolgotrajni in mučni bolezni 29. t. m.
mirno v Gospodu zaspal.

Blagega ranjkega priporočamo v gorečo
molitev.

Žalujejo bratje in sestre.

1467 1-1

Tužnega srca naznanjamo vsem sorod-
nikom, prijateljem in znancem tužno vest, da
je Bogu Vsemogočnemu dopadlo, poklicati
v boljšo bodočnost našo iskreno ljubljeno
sestro, ozir. svakinjo, teto, gospo

Jerico Rozman
roj. Gabrijelčič

gostilničarico in posestnico v Sp. Otoku

katera je danes, dne 21. decembra zjutraj ob
polu 9. uri po kratki, a mučni bolezni, pre-
videna s tolažili sv. vere mirno v Gospodu
zaspala.

Pogreb predrage nam pokojnice bode
v sredo, dne 31. decembra popoldne ob
9. uri iz hiše žalosti na župnijsko pokopališče.

Predrago pokojnico priporočamo v blag
spomin in pobožno molitev.

R. I. P.

Brezje, dne 29. decembra 1902.

Anton Gabrijelčič, gostilničar in posest-
nik, brat Ivanka Gabrijelčič, sestra.
Marija Gabrijelčič, sv. sv. svakinja.
Zofka Gabrijelčič, nečakinja.

**Komur jed ne diši ali prebavati
ne more,** 1345 1-1

naj redno rabi **Rogaški tempeljev vrelec**. Pri
tolj zastarelem obolenju te vrste gre močnejemu
»styria« vreleu prednost.

**Prav zdravo, srečno
novo leto**

voščim vsem čast. naročnikom,
prijateljem in znancem ter se pri-
poročam nadaljnji naklonjenosti.

Spoštovanjem

Simon Juvan.

Vsem svojim velečastenim gostom zahvalju-
jeva se za dosedanje obisk in upava, da
nana ohranijo svojo naklonjenost tudi v novem
letu, pa kar se bodeva trudila s točno in dobro
postrežbo.

Tam potom izročava vespotošovanim gostom
najskrajnejše čestitke k novemu letu in jim
kličeva:

Srečno in veselo novo leto!

Jakob
in
Mar. Vospernig
restavracija
Gospoške ulice.

**Srečno in veselo
novo leto**

želi vsem svojim čestitim naroč-
nikom, znancem in prijateljem, za-
hvaljujoč se za dosedanje obilo iz-
kazano zaupanje in priporočujoč
i nadaljnemu zaupanju.

Velespoštovanjem

Fran Breshkar,
knjižovniški mojster.

Želim vsem cenjenim
odjemalcem
**srečno i veselo
novo leto!**

Za nadaljnjo naklonje-
nost se udano priporoča
spoštovanjem

Josip Stupica
jermenar in sadlar
Praterova ulica št. 5.

**Veselo in srečno novo
leto** želim vsem č. gg. duhov-
nikom in vsem cenjenim naroč-
nikom. Zahvaljujem se za dose-
danjo naklonjenost ter se naj-
uljudneje priporočam za nadaljna
naročila.

S spoštovanjem

1454 1-1 **Josip Kastelic.**

Vsem našim čast. gostom voščiva

**Veselo
novo leto**

P. in M. Kriseh
pri »Zvezdi«.

1452 1-1

**Srečno
= veselo novo leto**

želita vsem svojim p. n. gostom
proseč jih i nadaljne naklonjenosti

Josipina in Karol Počivavnik
hotel »Lloyd«.

Usem cenj. naročnikom, pre-
častiti duhovščini, prijateljem in
znancem 1473 1-1

**veselo srečno
novo leto!**

Priporočam se ob tej priliki ter
prosim nadaljnje naklonjenosti.

Fr. Dežman,
knjižovnik, Ljubljana, Sv. Petra nasip.

Vsem častitim obiskovalcem moje
kavarne, kakor tudi vsem znancem
in prijateljem želim

srečno veselo novo leto

proseč jih nadaljne naklonjenosti
tudi v novem letu.

Fran in Marija Krapeš.

Srečno novo leto

želim vsem častitim znancem, pri-
jateljem in odjemalcem

Milan Krapeš
urar.

Prav srečno zdravo novo leto

želim prečastiti duhovščini, cenjenim naroč-
nikom ter vsem znancem in prijateljem, za-
hvaljujoč se na naklonjenosti in proseč
nadaljne dobrohotnosti.

Velespoštovanjem

Alotzij Večaj, pečar
Ljubljana, Opekarska cesta 9.

**Zdravo srečno
novo leto**

vsem obiskovalcem moje
brivnice, prijateljem in
znancem želi in prosi na-
daljnje naklonjenosti

D. Matkovič
brivec 1474 1-1
v Ljubljani, Pred škofijo.

1463 1-1

Veselo in srečno
novo leto!

želiva vsem znancem in prijateljem,
častitim odjemalcem, ter se nadalje
priporočava

Spoštovanjem

Frane in Josipina Čuden
upar in trgovci v Ljubljani.

Prečastiti duhovščini ter vsem
drugim odjemalcem, prijateljem in
znancem vošči

prav srečno novo leto

Leopold Trafnik
parar.

1457 1-1

Vsem svojim prijateljem in na-
ročnikom

srečno
veselo novo leto!

Ivan Potočnik
krojač v Ljubljani.

1456 1-1

Veselo
novo leto

želi

Jakob Zalaznik.

1446 1-1

Srečno
veselo novo leto

želi vsem svojim naročnikom, ka-
terim se zahvaljuje za dosedaj
obilo izkazano zaupanje, proseč
jih blagohotne nadaljne naklonje-
nosti in zagotavljajoč vsestransko
točno in ceno postrežbo.

Avgust Maté
čevljarški mojster
Sv. Petra cesta 32.

1458 1-1

Vsem častitim p. n. gostom,
kakor tudi prijateljem in znancem
izrekata najprisernejša

voščila k novemu letu

z vsem spoštovanjem

Janez in Franciška Hafner.

Zahvala in priporočilo.

Povodom bližajočega se no-
vega leta se dostojno zahvalju-
jem cenj. naročnikom, osobito pa
prečast. duhovščini za obilno na-
klonjenost ter ob enem želim vsem

srečno, veselo
novo leto.

Aleksander Götzl
podobar in poglatar.

1466 1-1

Srečno novo leto

želi prečastiti duhovščini, prijateljem
in znancem, zahvaljujoč se za dosedaj
izkazano obilo zaupanje ter priporo-
čujoč se za nadaljno naklonjenost

IVAN KREGAR,
pasar in srebrar, Ljubljana, Poljanska c. 15.

Vsem častitim p. t. stalnim gostom
in obiskovalcem restavracije

„pri belem konjičku“

Wolfve ulice št. 12

kakor tudi vsem prijateljem in znan-
cem kličeta

1465 1-1

srečno in veselo
novo leto 1903

Marija in Alojzij Rasberger.

Veselo novo leto

želim vsem svojim prečastitim od-
jemalcem in se še nadalje toplo
priporočam

1445 1-1

z odličnim spoštovanjem

Ivan Komatič
zaloga kmetijskih in polje-
deljskih strojev v Ljubljani
v hiši Dunajske šranje na
dvorišču.

Prosit novo leto!

Ponižno podpisani **Alojzij Korsika**, mestni in trgovski
vrtnar v Ljubljani, želim vsem svojim P. T. častitim naročnikom
veselo novo leto in se ob enem tudi toplo zahvaljujem
za skazano mi zaupanje in se še tudi zanaprej priporočam,
mi še tako zaupanje in tudi obljubim, da bodem tudi zanaprej
kakor dosedaj neustrahovano vsem naročilom in želim ustreči
zamogel. Moj novi cenik za leto 1903 je izšel in je na zahte-
vanje brezplačno dobiti.

1460 1-1

Z odličnim spoštovanjem

Alojzij Korsika.

Zobozdravnik Avgust Schweiger
stanuje hotel „Stadt Wien“ (pri Maliču)
glavni pošti nasproti, II. nadstropje šte. 25-26.

Imam čast slavnemu občinstvu objaviti, da prestopi z novim
t. j. s 1. januarjem 1903 k meni

1416 3-1

gosp. Herman Peters
ter da sem zategadelj svoje zobozdravniške prostore razširil in
iste z vsem — sedajnim zahtevam ustrežajočim — opremil.
Ordinujem od 8.—12. ure in od 2.—5. ure
ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure.

Vzajemno podporno društvo
v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim poroštvom
Kongresni trg št. 19

sprejema vsak delavnik od 9.—12. ure dopoldan
hranilne vloge ter jih obrestuje

po 4³/₄ %

to je: daje za 200 Kron 9 Kron 50 h na leto.
Rentni davek plača hranilnica sama.

Simon Pogačar l. r.
predsednik.

Andrej Zamej l. r.
stolni dekan,
I. podpredsednik.

Dr. Vinko Gregorič l. r.
II. podpredsednik.

Rajko Samsa l. r.
ravnatelj.

1469 2

Vsem svojim cenjenim gostom, in od-
jemalcem vina kakor vsem prijateljem in
znancem želim

srečno in veselo novo leto!
proseč tudi nadaljnje naklonjenosti.

S spoštovanjem

Augustin Zajec,
gostilničar na Rimski cesti 4.

1444 2-2

Vsem p. t. častitim gostom in naročnikom
kakor tudi vsem prijateljem in znancem

veselo in srečno
novo leto!

1442 3-3

S spoštovanjem

Alojzij in Ana Zajec,
Gostilna in vinska trgovina v Ljubljani, Rimska cesta
št. 14 in v Spodnji Šiški št. 152.

Gostilna, pekarija in mesarija

se pod prav ugodnimi pogoji odda v najem.
Posestvo je v večjem farnem okraju, na naj-
lepšem prostoru pred cerkvijo blizu želez-
nice.

1414 3-3

Gostilna ima lepe, prostorne sobe, le-
denico i. t. d.

Pekarijski prostori so praktično urejeni.
Izurnjeni peki ali mesariji imajo prednost.
Odda se tudi vsaka obrt posebej.

Kje, pove upravništvo tega lista.

CIRIL-METODOV
KOLEDAR

1903

se dobi v raznih prodajalnah ter stane

1 krono

ali pa se naroča pri založništvu
Tiskarna Slafnar, Kamnik
Po pošti 20 vin. več

Občinski tajnik

se sprejme pri županstvu v Žužem-
berku z letno plačo 600 Kron.

Prosilci, slovenska in nemškega je-
zika v govoru in pisavi zmožni naj uleže
pismene prošnje pri podpisnem uradu do
1. januarja 1902.

Županstvo Žužemberk 22. dec. 1902.

Vehovec
župan.

Gostilna

„pri zlati ribi“
priporoča vsak petek sveže
morske ribe.

S spoštovanjem

Franc Rozman.

V najem

se oddaje v nekem večjem slovenskem trga
in na zelo obitnem kraju lokal za
prodajalnice z mešaním blagom Mlad
izkuš. n. trgovci naide tu priliko za jako u-
spešno trgovino. Tudi trgovine zmožna
pogumna trgovka bi bila na mestu. Reflek-
tant naj bode le človek katoliško narod-
nega mišljenja. Odgovor vsaj do 1 februa-
rija 1903 na Upravništvo „Slovenca“.

1426 (3-3)

Dobre ure cenó s šletnim jamstvom raz-
pošilja tovarna urv Mostu

HANNS KONRAD
trgovina z urami in zlatnino
Most (Brux) št. 234, Češko.

Dobre rem. ure iz nikla gl. 3-75
Prave srebrne rem. ure „5-80“
Pristoe srebrne veržice „1-20“
Budilniki iz nikla „1-95“

Moja tvrdka je odlikovana s
s. c. kr. orlom, z zlatimi in sre-
brnimi svetinjami in ima na
razpolago na tisoče priznanskih
pism. — Cenik s podobami
brezplačno. 573 100-69

10.000 kron

letne podpore bi se lahko naklonilo družbi svetega **Cirila in Metoda** v Ljubljani, ako bi vse Slovenke rabile najboljšo in pravo **Ciril-Metodovo kavino** primes iz domače **Prve jugoslov. tovarne v Ljubljani.**

Dr. Viljem Schweitzer

naznanja, da je otvoril dne 1. oktobra 1902

svojo odvetniško pisarno

v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 19
poleg nunske cerkve in „Vzajemnega podpornega društva“.

1126 18

Ustanova za meščanske otroke.

Ker se za Primož Auerjevo ustanovo za meščanske otroke v znesku letnih 105 K. nobeden prosilec ni oglasil, ki bi bil po ustanovnem pismu opravičen uživati jo, se ta ustanova s tem vnovič razpisuje v podelitev s pripomojko, da imajo pravico do nje otroci ubogih meščanov ljubljanskih, pred vsem sorodniki ustanovniki in pa otroci ubogih izdelovalcev barok, ki se nameravajo učiti in izučiti kekega obrta ali rokodelstva.

Prošnje za podelitev te ustanove vložiti je do 20. januarja 1903 pri tukajšnjem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 20. decembra 1902.

Št 42566

1438 (3-2)

Primerno darilo!

Zrebanje nepreklicno
15. januarja 1903.

Glavni dobitek
Kron **40.000** Kron

Umetn. obrtn. društva srečke
po 1 krono

priporoča
J. C. MAYER
v Ljubljani. 142 6

Vsak petek sveže morske ribe

1329 6 pri J. C. Praunseis-u, trgovcu z delikatesami in specerijo.

Edina zaloga tovarn za čevlje D. H. POLLAK & Co na Dunaju.

Udano podpisana si usojam naznaniti p. n. občinstvu in prečastiti duhovščini, da imam v zalogi bogato izbiro vseh vrst

čevljev za gospode, gospe in otroke
— ter raznih čevljev za šport. —

Da se obvaruje pred manj vredno konkurenco, naj vsako natančno pazi na tovarniško znamko, ki je vtisnjena na podplatu.

Proseč za prav številni obisk se priporoča s spoštovanjem

1408 12-3

Julija Stör, Imejiteljica.

Le Prešernove (prej Slonove) ulice št. 5, Ljubljana.

Zunanja naročila se izvrše točno in najbolje.

Dobro in po eeni se dobiva

specerijsko blago

kakor vse vrste žganja in špirta, klajno apno za vzrejo domačih živali pri

M. Spreitzer,

Stari trg št. 31, Ljubljana.

Pozor!

1404 4 4

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, korsetlje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirajo na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk. drustev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 691 52 30

Ana Hofbauer,

imejiteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfve ulice 4.

Št. 45,923

1441

Razglas

Glasom zakona z dne 19. julija 1902, drž. zak. št. 152 **preneha poče 1. januarjem 1903 pobiranje o kr cestarine.** Da se pa vsakemu napačnemu mačenju tega zakona v okom pride se razglašja, da ostane pobiranje mestne t rine tudi nadalje v veljavi

Plačevati bode treba tedaj od 1. januarja 1903 na vseh mitnicah mesta Lj skega od vprežene živine 8 h in od vsake gnane živine 4 h, oziroma, ker se pobira vina pri vstopu za sem in tje, po 16 h in 8 h.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 24. decembra 1902.

Janko Šink

svečar v Kranju

1421 2

nasproti mestni župni cerkvi (prej Šifrar)

priporoča velečast. duhovščini, cerkvenim
oskrbništvom ter slavnemu občinstvu

pristno čebelno-voščene sveče

kg. po 5 K. Za pristnost teh sveč jamči
s svoto 2000 K, ter dovoljuje 3% odbitka.

Blago se pošilja na vse kraje
avstro-ogrske države poštne prosto.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

MERCUR
I., Wolfzeile 10 in 13, Dunaj, I., Ströbelgasse 2.

Pojasniti v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kole je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naložbe glavno. 134 141